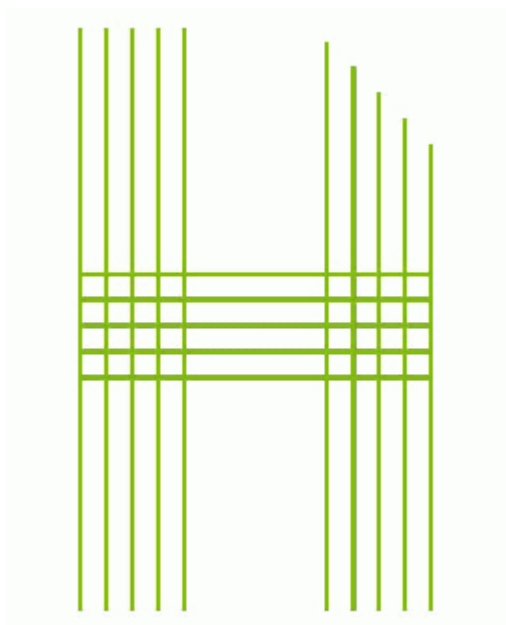

(*)Facultade de Historia

(*)Información básica

(*)

O grao en Xeografía e Historia proporciona ao alumnado unha serie de competencias que integran a aprendizaxe de coñecementos, a adquisición de habilidades e destrezas e a formación en actitudes e valores. Na liña doutras titulacións recoñecidas nas universidades europeas, ademais de englobar contidos das disciplinas de Xeografía, Historia e Historia da arte, a oferta da nosa Facultade dota ao alumnado dunha serie ampla de competencias xerais e específicas.

Grao Xeografía e Historia (Plano 2014/15)

Destaca o **carácter humanístico** das disciplinas cunha longa e consolidada traxectoria académica e universitaria, e a súa capacidade para coñecer a orixe e a evolución de moitas das realidades culturais do noso tempo. En conxunto ofertamos unha formación básica en contidos interdisciplinares relativos ao coñecemento da estrutura diacrónica do pasado, das coordenadas espazo-temporais, interrelacionadas coas xeográficas e artísticas.

A formación inclúe ámbitos temáticos e territoriais específicos e contidos instrumentais, a través das **prácticas** que os nosos estudantes realizan en diversas institucións e empresas. O coñecemento do noso pasado permite achegarse as ferramentas analíticas e conceptuais que a súa vez incitan á reflexión, á crítica e ao respecto pola diversidade e a alteridade; en definitiva o coñecemento doutras realidades, moi variadas fomenta os valores humanos e achega principios éticos tan necesarios na sociedade actual.

O carácter multidisciplinar e polivalente dos estudos (Historia, Arte e Xeografía) capacita para un **amplio abanico de saídas profesionais** aos seus egresados, que resultan tan competitivos como os especializados nunha soa das disciplinas humanísticas, tendo en conta da cada vez maior flexibilidade do actual mercado laboral entre titulacións e postos de traballo. Os servizos educativos, os servizos da administración, os medios de comunicación, os centros de educación superior e secundaria, e un longo espectro de institucións e empresas, proporcionan un marco para o desempeño de actividades relacionadas co perfil formativo do grao, preparando para unha gran variedade de actividades.

Ademais, a riqueza histórica, artística, arqueolóxica e natural proporciona unha estreita relación entre os estudos universitarios e o mercado laboral, abrindo unha nova vía de profesionalización ante a crecente consideración do legado cultural herdado como recurso dotado de valor económico ou produtivo. A demanda e saídas profesionais no terreo da conservación, protección, xestión e difusión do patrimonio e o resto de actividades relacionadas co turismo cultural abren un amplo horizonte á saída profesional dos futuros graduados, que poden nesa liña especializarse no máster que ofertamos.

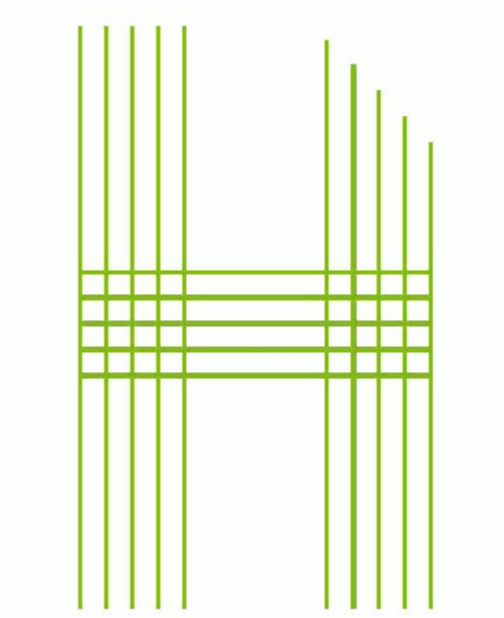
Co obxectivo de dar resposta á demanda social de diferentes profesionais, e aos futuros graduados/as posibilitase unha continuación académica coherente con dous Másteres: Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio.

Unha situación similar presenta o **Máster de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad** orientado á especialización en arqueoloxía.

(*)Presentación

(*)

A Facultade de Historia da Universidade de Vigo, sita no Campus Universitario de Ourense, oferta tres titulacións adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (EEES): un Grao e dous Posgraos.

Xunto á habitual **modalidade presencial**, poderase optar pola modalidade semipresencial, sempre que se xustifique a imposibilidade de asistir con regularidade ás aulas; os motivos deben estar en relación con obrigas de carácter laboral, familiar, atención a persoas dependentes, actividades deportivas de alto nivel, necesidades educativas especiais. O proceso para acollerse a esta modalidade terá lugar unha vez formalizada a matrícula; estudante debe cubrir un impreso coa solicitude e entregar a documentación xustificativa.

Os docentes poñerán a disposición destes estudantes o material preciso a través da plataforma de teledocencia e os medios para superar as materias do grado, en igualdade de condicións que os presenciais.

A oferta de **Posgrado** contempla dúas titulacións:

- **Mestrado semipresencial en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio**, en colaboración coa Escola Superior de Enxeñería de Minas do campus de Vigo.
- **Mestrado Interuniversitario de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüidade (USC y U Vigo) coa participación do Instituto de Ciencias do Patrimonio (Incipit) do CSIC**. O seu programa ten unha dobre orientación: profesionalizante e investigadora. Na súa primeira vertente, aspira a formar arqueólogos que poidan desenvolver a súa labr profesional neste campo nos próximos anos; na segunda, dá paso ao programa de doutoramento da USC

Neste documento:

- Localización
- Normativa e Lexislación
- Servizos e Infraestruturas do Centro
- Outra Información do Centro
- Calendario Académico
- Información de Interese

(*)Localización

In the Campus of Ourense since 1990

Faculty of History of Ourense
University campus AS Lagoas s/n
32004 Ourense
Telephone: 988 387101
Fax: 988 387328

E-mail Faculty Secretary: sdefho@uvigo.es

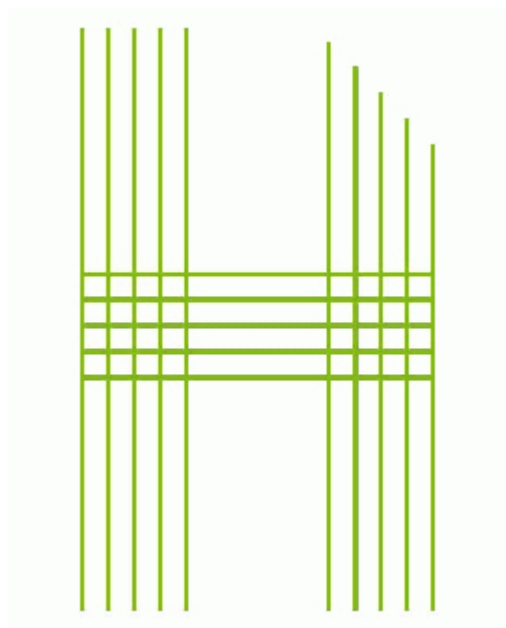
Web Site: <http://historia.uvigo.es/gl/>

Facebook: <https://www.facebook.com/facultadehistoriaourense>

Instagram: <https://www.instagram.com/historiaourense/>

(*)Organización e Funcionamento do Centro

(*)

Organos de Goberno

□ Decanato

- Xunta de Facultade
- Comisión Permanente da Facultade
- Comisión de Calidade
- Departamentode Historia, Arte e Xeografía

Equipo de Goberno

□ Decana:

Profa. Dra. Susana Reboreda Morillo

Tfno.: 988 38 72 69

rmorillo@uvigo.es

□ Vicedecano:

Prof. Dr. Adolfo Fernández Fernández

Tfno : 988 38 71 11

adolfo@uvigo.es

□ Secretaria:

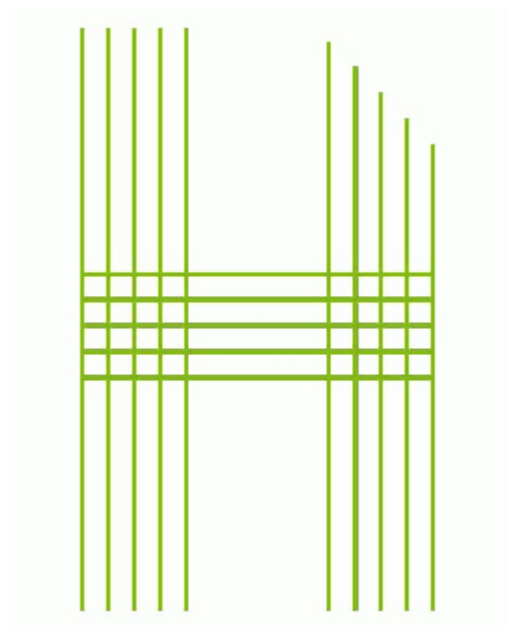
Dna. Josefina Cadilla Lomba

Tfno.: 988 36 88 55

sfho@uvigo.es

(*)Normativa e Lexislación

(*)

Normativa xeral das Universidades

Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de Historia de Ourense
- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

Normativa xeral das Universidades

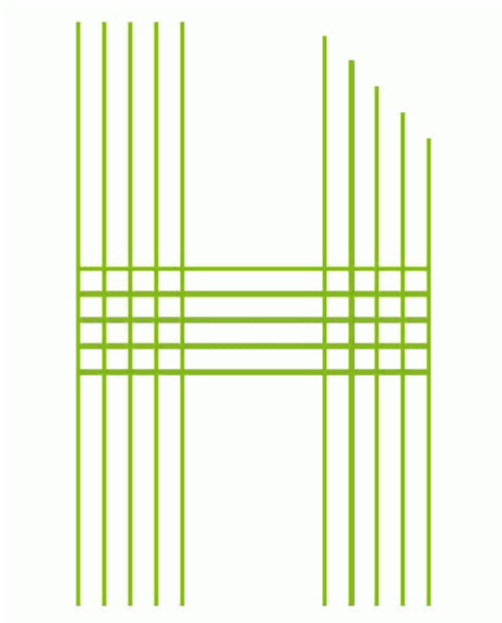
Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de Historia de Ourense
- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

(*)Servizos e Infraestructuras do Centro

(*)

CAMPUS NORTE

A actividade se articula en 3 edificios:

- Edificio Facultades (máis coñecido como Edificio de Ferro)
- Pavillón Olga Gallego (2)
- Pavillón Concepción Ramón Amat (1)

O EDIFICIO FACULTADES

Acceso

- Conserxería
- Aulas

1º andar

- Secretaría Administrativa da Facultade
- Aula de Informática
- Delegación de Alumnos

2º andar

- Laboratorios docentes: Arqueoloxía, Historia da Arte, Xeografía, Historia Medieval
- Aulas

4 ºandar

- Vicerreitoría do Campus de Ourense
- Decanato
- Salón de Graos

DISTRIBUCIÓN DE AULAS DE HISTORIA - EDIFICIO DE FERRO

CURSO AULA HORARIO

- 1º Grao 0.5 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 2º Grao 0.6 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 3º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta Baixa)

- 4º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta baixa)
- Aula de videoconferencia/máster: 2.3 (2º andar)
- Prácticas 1º Grao. Grupo 1, 0.5; Grupo 2, 2.2 (2º andar)
- Prácticas 2º Grao. Grupo 1, 0.6, Grupo 2, 2.3 (2º andar)

PAVILLÓN OLGA GALLEGO (2)

- Despachos dos/as profesores/as (1º andar e soto)
- Laboratorio de Prehistoria, Historia Antigua, Historia Moderna, Historia Contemporánea e Historia de América (soto)

PAVILLÓN CONCEPCION RAMÓN AMAT (1)

- Aula de Máster
- Sala de exposicións ALTERARTE (planta baixa)

DISTRIBUCIÓN DE LABORATORIOS DE HISTORIA

DENOMINACIÓN LOCALIZACIÓN EDIFICIO

- Laboratorio de Informática PRIMEIRO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Xeografía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Arqueoloxía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Historia Medieval SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Prehistoria e Historia Antiga SOTO PAVILLÓN 2
- Laboratorio de Historia Moderna e Contemporánea SOTO PAVILLÓN 2

PLATAFORMA DE TELEDOCENCIA (<http://fatic.uvigo.es>)

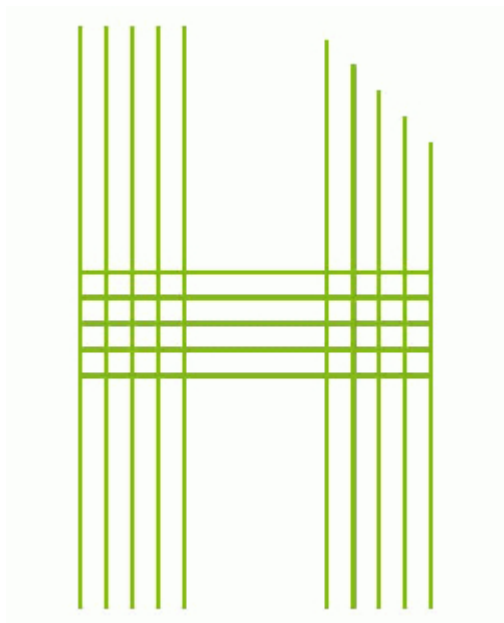
- Curso virtual do Grao en Xeografía e Historia
- Curso virtual do Máster en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio Cultural

Manual Primeiros Pasos na plataforma Moodle

(*)Calendario Académico

(*)

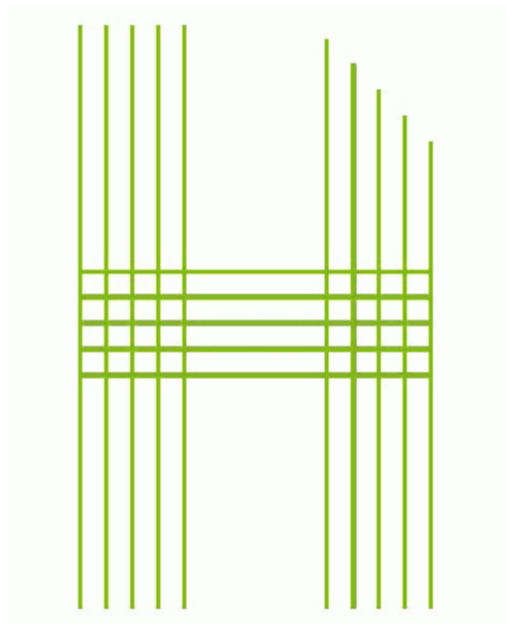

Pódese acceder ao calendario, horarios e datas de exámenes na web do centro: <http://historia.uvigo.es/gl/docencia/calendario-escolar>

(*)Outra información do centro

(*)

Plan de Autoprotección Universidade de Vigo.

Actuación en caso de Emerxencia Edificio de Ferro

Plan 1

Plan 2

Delegación de alumnado

Funcións:

É o órgano de representación estudiantil institucional que se ten artellado na Facultade de Historia.

Todos os alumnos/as poden acudir á sede da Delegación para obter información e facer uso dos seus recursos. Para cubrir as súas necesidades a Delegación ten un orzamento proporcional ao número de alumnos/as que representa. Segundo o Regulamento de Estudiantes no artigo 27, entre os fins da Delegación de alumnos está:

- Actuar como órganos de diálogo coas autoridades académicas no establecemento dunha información adecuada sobre a vida universitaria.
- Xestionar os seus recursos.
- Promover e coordinar actividades de extensión universitaria.
- Elixir os seus representantes perante calquera autoridade, institución ou organización, naqueles casos para os que non exista regulamento de elección.

Representantes: <http://historia.uvigo.es/gl/alumnado/delegacion-de-alumnado>

Localización

Edificio Facultades. 1º Andar

Tfno: 988 38 73 05

E-mail: dafho@uvigo.es

Normativa

- Regulamento Estudantes
- Estatuto Estudantado (BOE 31/01/2010)
- Normativa de Permanencia da Universidade de Vigo
- Regulamento de Voluntariado

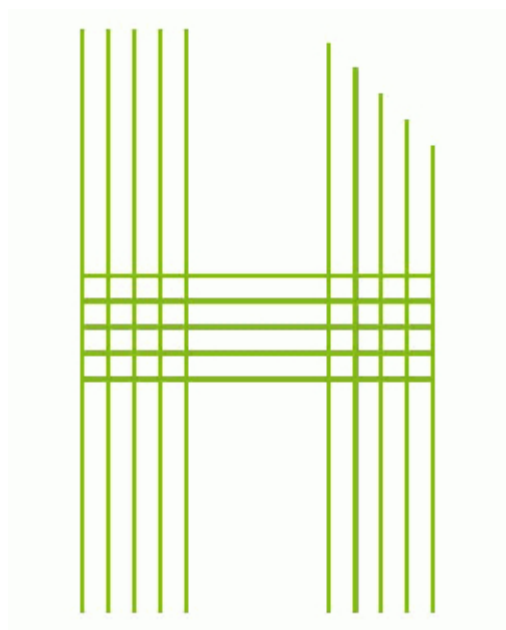
- **Plan de Acción Titorial**

Outra información de interese para o alumnado

- Actividades culturais

(*)Información de Interese

(*)

ESTUDAR EN OURENSE

☐ [Estudar na Universidade de Vigo](#)

☐ [Guía turística de Ourense](#)

☐ [Aloxamento en Ourense](#)

☐ [Hoteis e Hostais](#)

☐ [Pisos compartidos. Contactar coa ORI.](#)

☐ [Información para o alumnado da Universidade de Vigo:](#)

☐ [Alumnado da Universidade de Vigo](#)

CONTACTOS INTERESE UNIVERSIDADE DE VIGO

Páxina web:

<http://www.uvigo.es/>

Central: 986 81 20 00

Información Xeral: 986 81 3600

Información ao alumnado: 98681 36 30

Rexistro xeral da universidade: 986 81 39 02

Rexistro do Campus de Vigo: 986 81 36 10

Rexistro do Campus de Orense: 988 38 71 03

Gabinete de prensa: 986 81 3604. prensa@uvigo.es

AREA DE SERVIZOS Á COMUNIDADE

Actividades culturais: 986 8136 03/ 26. vicext@uvigo.es

Actividades deportivas: 986 8121 82 / 986 81 22 04; deportes@uvigo.es

Servizo de alumnado: 986 81 360 /09 xsadal@uvigo.es

LERD de Vigo: 986 81 37 71 /72

LERD de Orense: 988 38 71 02

Bolsas: 986 81 19 99 / 813612. bolsas@uvigo.es

Asesoría Xurídica: 986 81 3576

Oficina ORI: 986 81 21 78 /986 81 35 50 ; ori@uvigo.es

Oficina do Medio Ambiente(OMA): 986 81 38 83; oma3@uvigo.es

BIBLIOTECA DO CAMPUS DE OURENSE

Presente fisicamente nos trescampus, a Biblioteca Universitaria conta en cada un deles cunha biblioteca central e varias salas repartidas polas escolas e facultades que compoñen a Universidade.

A Biblioteca Central do Campus de Ourense, fundada no ano 2000, conta cun fondo de uns 100.000 libros e unhas 750 publicacións periódicas divididas en diferentes temas como son xeografía, historia, arte, dereito e química.

Servizos que ofrece:

☐ Préstamo interbibliotecario a nivel nacional e internacional.

☐ Préstamo para alumnos, PDI e PAS.

☐ Información bibliográfica, búsquedas e referencias bibliográficas.

☐ Catálogo automatizado colectivo de publicacións periódicas (a nivel nacional).

Contacto:

Conserxería (988 387320)

Campus As Lagoas - 32004- Ourense

Horario de atención ao público: De luns a venres de 8:30h a 21:00h

Acceso ao Catálogo da Biblioteca

CONTA DE CORREO ELECTRÓNICO DA UNIVERSIDADE DE VIGO

☐ Basta con estar matriculado na Universidade e dispor do cartón universitario.

☐ No momento de formalizar a matrícula créase unha conta de correo cun nome de usuario e coa extensión alumnos.uvigo.es

☐ Con ese nome de usuario e esa clave tamén poderás acceder á rede WIFI. Todas as instalacións da Universidade de Vigo teñen acceso a internet por rede WIFI

☐ <http://www.uvigo.es>

CARNET UNIVERSITARIO

O Carné Universitario é unha tarxeta intelixente realizada en colaboración co Santander, que acredita o estudante, profesorado e personal de administración e servizos como membros da comunidade universitaria.

Ademais de todas as funcións asociadas ás tarxetas intelixentes, o carné poderá dispoñer de servizos financeiros 4B Maestro, se se solicitan voluntariamente

☐ Para qué podes utilizalo?

☐ Acreditación universitaria

☐ Acceso a recintos e ordenadores das aulas de informática e persoais*

☐ Préstamo de libros en bibliotecas

☐ Consultas en Puntos de Información e, opcionalmente, en caixeiros 4B*

☐ Tarxeta deportiva

☐ Moedeiro electrónico

☐ Descostos en comercios

☐ Tarxeta 4B Maestro (opcional)

☐ Firma Electrónica

☐ Solicítalo en calquera momento nas Oficinas Universitarias Santander do campus, levando unha fotografía recente. Recíballo no teu domicilio particular. Para que inclúa o servizo 4B Maestro só necesitas ser titular dunha conta bancaria no Santander. Esta conta non ten nin gastos de administración nin de mantemento.

☐ O Carné Universitario non hai que renovalo cada ano. Para activar a función financeira diríxete á Oficina Universitaria.

SEGURO ESCOLAR

☐ Os alumnos da Universidade de Vigo, sexa cal for a súa nacionalidade ou estudos que cursen, quedan cubertos por un seguro escolar. Do mesmo xeito que se regula para os niveis educativos previos, a Lei establece a cobertura obrigatoria.

☐ Ademais, a Universidade de Vigo subscribiu un seguro adicional, seguro cum laude, para todos os seus alumnos, incluídos aqueles que non quedan cubertos polo seguro obrigatorio. Ambos os seguros páganse no momento de formalizar a matrícula, polo que non teñen custo adicional algún.

☐ Con carácter complementario aos dous anteriores, a Universidade de Vigo dispón dun seguro voluntario, seguro cum laude plus, con maiores coberturas que aqueles e a un custo moi reducido (ao redor de 10 euros por curso).

OUTROS SERVIZOS

- **Actividades Culturais**
- **Deportes**
- **Voluntariado**
- **Area de Emprego**
- **Fundación Universidade de Vigo**
- **Gabinete psicopedagógico**
- **Tribunal de Garantías**

Grado en Geografía e Historia

Subjects

Year 2nd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
002G251V01301	Geography: spaces and societies	1st	6

002G251V01302	History: sources of information in humanities	1st	6
002G251V01303	Universal ancient history	1st	6
002G251V01304	Universal ancient History	1st	6
002G251V01305	Paleography	1st	6
002G251V01401	History: Methodology of history	2nd	6
002G251V01402	Modern universal history	2nd	6
002G251V01403	Contemporary universal history	2nd	6
002G251V01404	History of medieval art	2nd	6
002G251V01405	Applied archaeology	2nd	6

IDENTIFYING DATA				
Geography: spaces and societies				
Subject	Geography: spaces and societies			
Code	002G251V01301			
Study programme	Grado en Geografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2nd	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Lecturers	Álvarez Vázquez, Miguel Ángel de Uña Álvarez, Elena Pilar			
E-mail	edeuna@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description	Introduction to the geographical analysis of spaces at the global-local scales. Study of the interactions space-society since new methodological perspectives, of the territorial disequilibriums and of the social problems.			
	English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results	
Code	
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.
B1	To know the territory (environment, society, culture) from a diachronic and a synchronic perspective.
B3	To acquire the skills that are necessary to register, analyze and interpret relevant geographical and historical data.
C3	To know the key concepts and developments of geographical spaces (physical, human and economic aspects) in their social and territorial dynamics.
C4	Critical awareness of the relationship between geographical, physical and human phenomena on different territorial scales.
C6	Knowledge and application of the fundamental research methods and techniques in geography.
C8	Development and application of methods of field work.
D1	Analysis and synthesis skills.
D4	Oral and written communication skills in one's own language.
D5	Knowledge and information-management skills.
D7	Critical-thinking skills.
D9	Teamwork in different contexts.
D10	Awareness of diversity and multiculturalism.
D11	Independent-learning skills.
D15	Awareness of environmental issues.
D16	Knowledge of other cultures.

Expected results from this subject	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Knowledge and analysis of the geographical reality on global, European and local space-time scales, communicating the reflection on it in the appropriate geographical terms and procedures.	A3 B1 C3 D1 C4 D4 D7 D16
Understanding of geographic phenomena as a manifestation of complex relationships between physical, human and socioeconomic variables.	A3 B1 C4 D1 D4 D7 D15
Knowledge and training for the selection, management and treatment of information and geographic data in a disciplinary and multi-disciplinary context.	A5 B3 C6 D1 D5 D11

Ability to carry out work, using qualitative and quantitative techniques, and value for diversity and social welfare.	A4	B3	C6 C8	D4 D5 D9 D10 D11
---	----	----	----------	------------------------------

Contents

Topic	
1. The Geographical Space	1.1 Introduction and key concepts 1.2 territorial Organisation
2. Environment and Society	2.1 Processes of globalization 2.2 Sustainability
3. Challenges and trends	3.1 Geopolitics and challenges at global scale 3.2 New spaces and trends

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Introductory activities	2	1	3
Lecturing	16	15	31
Scientific events	4	4	8
Mentored work	10	20	30
Studies excursion	10	5	15
Seminars	4	0	4
Essay questions exam	1	20	21
Objective questions exam	1	10	11
Essay	2	15	17
Systematic observation	0	10	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Introductory activities	Activities to detect previous knowledges, interests and motivations of the students. Presentation of the objective, contents, methodology and development of the subject.
Lecturing	Explanation and reflection of the contained theoretical, guided teaching pole, how referents in the practical applications of the subject.
Scientific events	Days, round tables, conferences and debates that allow going in depth or supplement the contents of the subject, in an academic format and extra-academic.
Mentored work	The student, individually or in group, elaborates a document about the thematic of the course or prepares seminars, investigations, memories, essays, summaries of readings, conferences etc.
Studies excursion	Activities of application, contrast and observation of the knowledges in a determinate context in an external space.
Seminars	Attention to the process of the understanding of contents, acquisition of the competencies and realization of activities.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Seminars	The attention customized will consist in the review of exercises, proofs and works; in the resolution of doubts and takes of agreements on any aspect of the dynamics of the subject. It Will realize through the following resources: virtual course in the platform Moodle (MooVi, UVigo) and email. Classroom teaching: Tracking in the classroom. Non-classroom teaching: Remote Campus (link in MooVi).
Introductory activities	The attention customized will consist in the orientation of the level of learning required, the introduction to the material, the resolution of doubts and the explanation of the dynamics of the development of the subject. It Will realize through the following resources: virtual course in the platform Moodle (MooVi UVigo) and email. Classroom teaching: Tracking in the classroom. Non-classroom teaching: Remote Campus (link in MooVi).
Mentored work	The attention customized will consist in the orientation, resolution of doubts and problems that can go arising when realizing the works. It Will realize through the following resources: virtual course in the platform Moodle (MooVi, UVigo) and email. Classroom teaching: Tracking in the classroom. Non-classroom teaching: Remote Campus (link in MooVi).

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Essay questions exam	Tests that include open questions envelope a subject. The students owes to develop, relate, organize and present the knowledges they have about the subject in a reasoned answer. The results of learning evaluated are: Knowledge and analysis of the geographical reality in scales space-temporary global, European and local, communicating the reflection envelope the same us have and suitable geographical procedures; Understanding of the geographical phenomena how demonstration of complex relations between physical variables, human and partner-economic.	40	A3	B1	C3	D1 D4 D7 D15 D16
Objective questions exam	The students will make a questionnaire reasoned, of analysis and interpretation of the thematic topics. The results of learning evaluated are: Knowledge and analysis of the geographic reality in scales space-global storms, European and local, communicating the reflection on to same us have and suitable geographic procedures; Understanding of the geographic phenomena how demonstration of complex relations between physical variables, human and partner-economic.	20	A3	B1	C3	D1 D4 D9 D15 D16
Essay	The students will present the results obtained (documentation and defense) on the development of a theme of the subject in an applied aspect (includes evaluation of the use of ICTs). The learning outcomes evaluated are: Knowledge and training for the selection, management and processing of information and geographic data in a disciplinary and multi-disciplinary context; Ability to carry out work, using qualitative and quantitative techniques, and value for diversity and social welfare.	30		B3	C6	D1 D4 D5 D9 D11 D15
Systematic observation	Monitoring and active participation of students in the classroom, in the field and on the tele-teaching platform. The learning outcomes evaluated are: Knowledge and training for the choice, management and treatment of information and geographic data in a disciplinary and multidisciplinary context	10	A3			A4 A5

Other comments on the Evaluation

Two evaluation systems are established: continuous assessment (tests and activities carried out throughout the semester) and global assessment (official exam dates for each evaluation opportunity established in the academic calendar), between which students can choose. To pass the continuous evaluation, students must achieve a minimum grade of 50% in each evaluation item. In the event of not reaching the minimum grade in any of the evaluation items, the highest possible grade will be the highest within the failing range (Art. 32.2 Regulamento sobre a Avaliación da Universidade de Vigo, 2023).

The students have fulfil the minimum requirements of necessary presence for the continuous assessment. Likewise have to attend and make the proofs that teacher have like indispensable. The follow-up make trough the following resources: virtual Course in the platform *Moodle (*MooVi, *UVigo) and e-mail. Face-to-face teaching: follow-up in the classroom. Teaching no face-to-face: Remote Campus (link in *MooVi).

The students that receive to the modality *semipresencial* must follow the subject by the Virtual Course in the MooVi platform, that allow the access to the precise materials for achieve the results of learning. The use of the materials offer to students in *MooVi have to respect the rights of author, and ben described with a zero any proof or examination in which they copy " in the substantial extraneous works (*dle-scraps).

For all the students will specify in *MooVi the methodology, the activities, assessment, together with the calendar of delivery (face-to-face or remote) that remain clearly established. The follow-up of each student (use of the TIC) will give own tools of the platform.

Those students that choose to be evaluated by the modality of "global assessment" have to communicate it to the teacher in the term of 31 working days from the start of each *cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo, do 2023). Students who choose the global assessment modality will be evaluated on the subject's program through a theoretical exam (40%) and a mandatory assignment to be agreed upon with the instructors of the course (60%).

Sources of information

Basic Bibliography

Méndez,R. y Molinero, F., **Espacios y sociedades**, 1, Ariel Geografía, 1994
Santos, M., **La naturaleza del espacio**, 1, Ariel Geografía, 2000

Cebrián Abellán, F.; Pillet Capdepón, F.; Carpio Martín, J., **Las escalas de la geografía: del mundo al lugar**, 1, Ediciones UCLM, 2010

Stiglitz, J., **El malestar de la globalización.**, 1, Taurus, 2002

Complementary Bibliography

Castree, N.; Demeritt, D.; Liverman, D.; Rhoads, B., **A Companion to Environmental Geography**, 1, Wiley-Blackwell, 2009

Rutherford, J.; Williams, G., **Environmental Systems and Societies**, 1, Oxford University Press, 2015

Rowntree, L.; Lewis, M.; Price, M.; Wyckoff, **Diversity Amid Globalization**, 4, Pearson Education, 2009

IEEE, **Globalización e identidades. Dilemas del siglo XXI**, 1, Ministerio de Defensa, 2019

Bauman, Z., **Mundo Consumo. Ética del Individuo en la Aldea Global**, 1, Paidós, 2021

Molinero, F.; Alario, M., **Una Mirada Geográfica a la España Rural**, 1, REVIVES, 2022

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Geography: Basics of physical geography/O02G251V01101

Geography: Basics of human geography/O02G251V01201

Other comments

The teaching guide describes the general lines of the subject and is conceived in a flexible way. It may require readjustments throughout the academic year promoted by the dynamics of the class or by situations that may arise.

IDENTIFYING DATA**Historia: Fontes de información en humanidades**

Subject	Historia: Fontes de información en humanidades			
Code	002G251V01302			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Vaquero Díaz, María Beatriz			
Lecturers	Vaquero Díaz, María Beatriz			
E-mail	mdiaz@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
General description	A materia Fontes de Información en Humanidades permite ao alumnado identificar e coñecer a natureza, función e tipoloxía das principais fontes de información no ámbito das humanidades. Permite tamén coñecer e utilizar os principais instrumentos e recursos de recompilación de información existentes, co fin de elaborar repertorios de fontes de información en Historia, Historia da Arte e Xeografía. Por último, capacita aos estudantes para utilizar con destreza distintos estilos de citas e referencias bibliográficas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares			
C6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica			
C7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais			
C18	Coñecemento e habilidade para usar os instrumentos de recompilación de información tales como catálogos bibliográficos, inventarios de arquivo e referencias electrónicas			
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica			
C30	Coñecemento das principais fontes literarias e documentais da Historia da arte			
C32	Coñecemento práctico dos procesos básicos da metodoloxía científica en Historia da Arte			
C34	Coñecementos instrumentais aplicados á Historia da Arte			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio			
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento			
D6	Resolución de problemas e toma de decisións.			
D7	Capacidade de razoamento crítico			
D9	Traballo en equipo en diversos contextos			
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento dos recursos de recompilación e busca de información xerais.	A3 A5	B6	C18	D5
Dominio dos instrumentos de recompilación de información en humanidades.	A3 A5	B6	C7 C18 C23	D1 D5 D9 D11
Destreza na utilización dos sistemas de citas e referencias bibliográficas.	A4	B6	C23 C34	D4 D5
Capacidade de selección e valoración crítica das fontes de información.	A4 A5		C6 C23 C30 C32	D1 D4 D6 D7 D9

Contidos	
Topic	
1.- Fontes de Información xeral	1.1.- Conceptos e vocabulario básico sobre fontes de información. 1.2.- Fontes de información xeral (formatos e soportes). 1.3.- Transferencia e normalización da información. 1.4.- Fontes de información especializada.
2.- Recuperación de información en humanidades.	2.1.- Necesidades de información e tipoloxía das fontes primarias e secundarias en Historia, Historia da Arte e Xeografía. 2.2- Recursos para identificar e localizar información en humanidades.
3.- Sistemas de citas e referencias bibliográficas.	3.1.- Normas e estilos de citas e referencias bibliográficas. 3.2.- Xestores bibliográficos.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	12	12	24
Eventos científicos	2	0	2
Resolución de problemas	10	10	20
Traballo tutelado	15	20	35
Resolución de problemas de forma autónoma	6	15	21
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15	17
Cartafol/dossier	0	10	10
Traballo	0	10	10
Presentación	2	8	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introductorias	Sesións de aula encamiñadas a tomar contacto co alumnado, presentar a materia e coñecer as súas competencias, motivacións e intereses.
Lección maxistral	Exposicións introductorias nas que se familiarizará o alumnado coas principais fontes de información, a súa valoración crítica, os recursos de recompilación existentes e a utilización dos sistemas de citas e referencias bibliográficas.
Eventos científicos	Reservanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Resolución de problemas	Sesións na aula de informática nas que se traballará a procura, selección, recuperación e estilos de citas bibliográficas das fontes de información necesarias para o traballo de curso.
Traballo tutelado	Actividades en grupo nas que se tutelará a realización dun proxecto consistente na procura, selección e valoración das fontes de información necesarias para o estudo dun mosteiro galego.
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo autónomo do alumnado consistente na realización de cuestionarios e exercicios sobre os contidos da materia a través de Moovi.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	Orientación e guía realizada durante a procura de fontes de información a través de recursos electrónicos e a elaboración da memoria, bibliografía e exposición dos traballos tutelados. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Aula Virtual en Campus Remoto (enlace en Moovi).
Resolución de problemas	Orientación e guía realizada durante os exercicios de procura, selección, recuperación e estilos de citas de fontes bibliográficas. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Aula Virtual en Campus Remoto (enlace en Moovi).
Tests	Description

Cartafol/dossier	Orientación e guía para a elaboración dun informe pomenorizado sobre o proceso de procura e selección das fontes de información integradas no traballo de curso, así como sobre a valoración das fontes seleccionadas que incluírá bibliografía final e citas ao rodapé. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Aula Virtual en Campus Remoto (enlace en Moovi).
------------------	--

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas de forma autónoma	Valoración do traballo autónomo do alumnado mediante a realización de cuestionarios e exercicios sobre os contidos da materia a través de Moovi. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Dominio dos instrumentos de recompilación de información en Humanidades. Destreza na utilización dos sistemas de citas e referencias bibliográficas.	10	A3 A5	B6 C7 C18 C23 C30	D1 D5 D6 D11
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado examínase dos seus coñecementos sobre os contidos teóricos da materia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos recursos de recompilación e búsqueda de información xerais. Capacidade de selección e valoración crítica das fontes de información. Destreza na utilización dos sistemas de citas e referencias bibliográficas. Comunicación oral e escrita en idioma propio.	40	A4 A5	C18 C23 C30	D1 D4 D5 D7
Cartafol/dossier	O alumnado elaborará en grupo e entregará a través de Moovi un informe coa a valoración das fontes de información integradas no traballo de curso que incluírá bibliografía final e citas ao rodapé. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacidade de selección e valoración crítica das fontes de información. Destreza na utilización dos sistemas de citas e referencias bibliográficas. Comunicación oral e escrita en idioma propio.	20	A3 A5	B6 C6 C7 C18 C23 C30 C32 C34	D1 D4 D5 D6 D7 D9 D11
Traballo	O alumnado elaborará en grupo e entregará a través de Moovi un informe sobre a procura e selección das fontes de información integradas no traballo de curso. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Dominio dos instrumentos de recompilación de información en Humanidades. Capacidade de selección e valoración crítica das fontes de información. Destreza na utilización dos sistemas de citas e referencias bibliográficas.	20	A4 A5	B6 C6 C7 C18 C23 C30 C32 C34	D1 D4 D5 D6 D7 D9 D11
Presentación	Presentación dos resultados obtidos no traballo de curso, na que participarán todos os integrantes do grupo, que serán cualificados de forma individual. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacidade de selección e valoración crítica das fontes de información. Destreza na utilización dos sistemas de citas e referencias bibliográficas. Comunicación oral e escrita en idioma propio.	10	A4 A5	B6	D1 D4 D5 D6 D7 D9 D11

Other comments on the Evaluation

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVvi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual en Moovi (UVigo), que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados de aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de Moovi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (DLE-RAE).

Para todo o alumnado especificaranse en Moovi as metodoloxías docentes e as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado* da Universidade de Vigo) e serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita (45% da nota final), un traballo obrigatorio que recollerá, valorará e citará as fontes de información necesarias para o estudo dun mosteiro galego (50% da nota final: 25% cartafol/dossier - 25% informe procura) e será presentado oralmente (5% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ALÍ MIRANDA, F., **Fuentes de información para historiadores: obras de referencia y bibliográficas**, Trea, 1998

BROCOS, J. M.; ORTIZ, C., **Métodos de búsqueda en fuentes de información en ciencias sociales y humanidades**, Universitat de Barcelona, 2006

ROMANOS DE TIRATELI, S., **Guía de fuentes de información especializadas: humanidades y ciencias sociales**, GREBYD, 2000

AGUILERA ARILLA, Mª J. et al., **Fuentes, tratamiento y representación de la información geográfica**, UNED, 2003

Complementary Bibliography

CARRIZO SAINERO, G., **La información en ciencias sociales**, Trea, 2000

Fuentes y documentos para la historia del arte, Gustavo Gili, 1982-1983

CARRIZO SAINERO, G. et al., **Manual de fuentes de información**, Confederación Española de Gremios y Asociaciones d, 2000

CORDÓN GARCÍA, J. A. et al., **Manual de búsqueda documental y práctica bibliográfica**, Pirámide, 1999

LÓPEZ YEPES, J. (coord.), **Manual de ciencias de la documentación**, Pirámide, 2006

LÓPEZ CARREÑO, R., **Fuentes de información : guía básica y nueva clasificación.**, UOC, 2017

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Historia: Metodoloxía da historia/O02G251V01401

Other comments

Ao longo do curso entregarase a través da plataforma Moodle documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades do curso. Por esta razón os estudantes deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Universal ancient history				
Subject	Universal ancient history			
Code	002G251V01303			
Study programme	Grado en Geografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2nd	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Galician			
Department				
Coordinator	Reboreda Morillo, Susana María			
Lecturers	Csepregi , Ildiko Reboreda Morillo, Susana María			
E-mail	rmorillo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
General description	International students may request from the teachers: a)resources and bibliographic refrences in English, b) tutoring sessions in English, c) exams ans assesments in English. The subject of Ancient Universal History is taught in the 2nd year of the Degree in Geography and History and is included in the Universal History block. In this set, chronologically, it follows Universal Prehistory, taught in the 1st year and before Universal Medieval History, which is taught in this same year. Its main task is to bring students closer to two societies that were established as a state: Egypt and Greece, as well as to establish comparative elements between the different ways in which power was manifested in relation to territory, society and religion.			

Training and Learning Results

Code	
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
B2	To understand the processes developing in different spatial-temporal scales and in different socio-cultural contexts.
B5	To assess the needs and problems of society and the practical contributions that can be made from the geographical-historical fields, bearing in mind the need for social equality, equality between the sexes, disabilities and education for peace.
C12	Critical awareness of the relationship between current events and processes and those from the past.
C16	In-depth knowledge of one or more specific periods of the past history of humanity.
C20	Knowledge of European history in a comparative perspective.
C22	Knowledge of universal history.
D3	Organization and planning skills.
D4	Oral and written communication skills in one's own language.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Knowledge of the diachronic structure of the History			C12	
			C16	
			C20	
			C22	
Knowledge of the main concepts of the general or universal History	B2		C16	
			C20	
			C22	
Critical consciousness of the relation between the events and current processes and the past	A3		C12	D3
	A4			D4
Commitment with the ethical and social responsibility like citizen and professional.	A3	B5		
	A4			

Contents

Topic	
-------	--

Subject 1. Introductory aspects	(*)1.1 Definición e límites da Historia Antiga
1.1 Definition and limits of Ancient History	1.2. Conceptos e problemática
1.2 Concepts and problems	1.3. Os territorios e os seus límites cronolóxicos
1.3 Territories and their chronological limits	
Subject 2. The different forms of the State in the respective territories. Evolutions and limits	(*)2.1. Exipto: O poder unipersonal e a unificación do territorio. As principais razóns das crises
2.1. Egypt: One-man power and the unification of the territory. The main reasons for the crises	2.2. Grecia: Da Idade do Bronce á do Ferro. Da monarquía ao sistema das poleis ou cidades-estado independentes
2.2. Greece: From the Bronze Age to the Iron Age. From the monarchy the system of poleis or independent city-states	
Subject 3. Introduction: Society and Religion	(*) 3.1 Aspectos xenéricos sociedade de Exipto na Antigüidade.
3.1 Generic aspects of Egyptian society in ancient times.	3.2 Aspectos xenéricos sociedade de Grecia na Antigüidade.
3.2 Generic aspects of Greek society in ancient times.	3.3. Aspectos xenéricos da relixión de Exipto na Antigüidade.
3.3.Generic aspects of the religion of Egypt in Antiquity.	3.4. Aspectos xenéricos da relixión de Grecia na Antigüidade.
3.4..Generic aspects of the religion of Greece in Antiquity	

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Introductory activities	2	2	4
Lecturing	21	23	44
Scientific events	2	0	2
Workshops	12	25	37
Mentored work	3	15	18
Seminars	3	3	6
Presentation	4	10	14
Problem and/or exercise solving	1	19	20
Self-assessment	1	1	2
Essay questions exam	1	0	1
Self-assessment	0	2	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Introductory activities	Carrying out a questionnaire (uploaded to the platform) to self-assess prior knowledge about Ancient History. There will be a discussion in the classroom or on the remote campus on background knowledge on Ancient History and clarification of the basics
Lecturing	The teaching material used in the classroom will be uploaded in advance to the tele-teaching platform, as well as other documents with theoretical content that facilitate the understanding of the taught syllabus. The presentations will be previously recorded and uploaded to the moovie platform
Scientific events	Two hours are reserved for attending cross-thematic activities organized by the Department of History, Art and Geography and / or the Faculty of History. Presential attendance is recommended, but the activities will be recorded and can be made visible virtually
Workshops	Individual analysis of the practical material uploaded to the platform, mostly classic texts that refer to the theory taught. It is about conducting a debate on the text, analysing and interpreting that primary source. Likewise, a title and a summary of the main and secondary ideas must be submitted before the aforementioned debate. In case of not attending the debate, this reflection will be made in writing, using the material uploaded to the platform. Doubts can be consulted through the explicit channels in the personalized attention section. Maximum extension two A4 veneers.
Mentored work	To choose a topic related to aspects of the religion or Society of Ancient Egypt or Ancient Greece
Seminars	Clarification of doubts about the subject, both those related to theory, and to the various practices (seminars, supervised work).
Presentation	The supervised work on religion will be selected from a previous list or proposed by the students. And it can be done, save exceptional cases, by 3 people. The work will be delivered through the usual channels in PDF or Power Point format. The work will be on display in the classroom or on the remote campus in approximately 15 minutes

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Workshops	The personalized attention will consist of the resolution of doubts and review of the materials of the activities related to the analysis of classic texts. The follow-up will be carried out through the following resources: Virtual course on the Moodle platform (moovie, UVigo) and Email. Face-to-face teaching: follow-up in the classroom
Seminars	Clarification of doubts on the subject, both the theoretical aspects and those related to the seminars, individual or group tutored work. The monitoring will be carried out through the following resources: Virtual course on the Moodle platform (moovie, UVigo) and e-mail Face-to-face teaching: follow-up in the moovie classroom and computer seminar
Mentored work	In tutored work, personalized help will be provided both at the time of the election (list uploaded to the platform or student proposal) and during its development through the following resources. The follow-up will be carried out through the following resources: Virtual course on the Moodle platform (moovie, UVigo) and email. Face-to-face teaching: follow-up in the classroom and the Faculty's computer science seminar.
Presentation	Prior to the presentation, if necessary, advice can be sought on the most appropriate way to carry it out. The attention will be carried out through the following resources. The monitoring will be done through the following resources: Virtual course on the Moodle platform (moovie, UVigo) and email in the classroom and the computer science seminar of the Faculty.

Assessment				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Workshops	Analysis and critical comments on the sources that provide knowledge of ancient history: texts, iconography and archaeological material. It may be completed with a critical analysis of a documentary viewed in the classroom and / or uploaded to the platform. The learning outcomes evaluated are: Knowledge of the diachronic structure of History. Critical awareness of the relationship between events and processes current and past.	20	C12 D3 C20 D4	
Mentored work	Individual or group work (maximum two people), in which an aspect of the religion to be chosen between Egypt or Greece is analysed. The specific topic may be chosen from a list or proposed directly. It will preferably be presented, but, justifiably, it may be presented in writing. In any case, it will be delivered in electronic format (PDF or Power Point). The learning outcomes evaluated are: Knowledge of the main concepts of general or universal History. Critical awareness of the relationship between events and processes current and past.	15	B2 C12 D3 B5 C22	
Presentation	The presentations and exhibitions are related to the tutored work related to a significant aspect of religion or society and will be exposed in the face -to -face or remote classroom. The evaluated learning results are: Knowledge of the main concepts of general or universal History. Knowledge of the diachronic structure of History.	5	B2 C16 D3 D4	
Problem and/or exercise solving	This written test is linked to the Workshops. It will consist of solving a text as a comment, following the guidelines used throughout the course in the practical workshops. The learning outcomes evaluated are: Knowledge of the main concepts of general or universal History.	15	B2 C16 D4 C20	
Essay questions exam	This written test is linked to the Master Session. Through it, the student will show the theoretical knowledge acquired and exposed in the classroom. The learning outcomes evaluated are: Knowledge of the main concepts of general or universal History.	35	B2 C16 D4 C20 C22	
Self-assessment	Assessing the autonomous work of students by carrying out of questionnaires on the contents of the subject through Moovi. The results of learning evaluated are: Knowledge of the main concepts of general and universal history	10	B2 C16 D4 C20	

Other comments on the Evaluation

The student must pass both the problem and/or exercise solving and the essay questions exam. Students who take advantage of the blended modality will be able to follow the subject through the Virtual Course on the Moovi of the University of Vigo, which will allow access to the necessary materials for the acquisition of skills and achievement of results. of learning, both its theoretical and practical contents. The teaching methodologies, the evaluation activities will be specified, together with the delivery schedule (face-to-face or remote) that will be clearly established. The activities that

require attendance will be replaced by others that allow access to the same percentage of the grade. The individualized follow-up of the student's participation through ICT will be carried out using the platform's own tools (participation, access statistics, online tests or exercises, etc.). The student must meet the minimum attendance requirements necessary for continuous assessment. You must also attend the tests that the teacher/s have as essential.

Those students who choose to be evaluated through the "global evaluation" modality must notify the teaching staff responsible for the subject within 31 working days from the beginning of each semester (article 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado* de la Universidade de Vigo) e will be evaluated on the contents of the study plan through a written test, which will account for 70% of the final grade, and a compulsory work that will represent 30% of this.

Sources of information

Basic Bibliography

Beltran, F. y Marco F., **Atlas de Historia Antigua**, Pórtico, 1996
García Moreno, L. (dir.), **Historia del mundo clásico a través de sus textos. I. Grecia**, Alianza Editorial, 1999
Gómez Espelosín, J., **Historia de Grecia en la Antigüedad**, Akal, 2011
Hernández de la Fuente, D.; López Melero, R., **Civilización griega**, Alianza Editorial, 2014
Assmann, J., **Egipto a la luz de una teoría pluralista de la cultura**, Akal, 1995
Kemp, B.J., **El Antiguo Egipto: Anatomía de una civilización**, Crítica, 1996
Sanmartín Ascaso, J., **Historia antigua del próximo Oriente: Mesopotamia y Egipto.**, Akal, 1998

Complementary Bibliography

Bravo, G., **Historia del mundo antiguo: una introducción crítica**, Alianza, 2008
Domínguez Monedero A.; Pascua, J.I., **Atlas histórico del mundo griego antiguo**, Síntesis, 2006
Fernández Neto, J. (dir.), **Historia antigua de Grecia y Roma**, Tirant lo Blanch, 2005
Gómez Espelosín, J., **Historia de Grecia Antigua**, Akal, 2001
Iriarte Goñi, A., **Historiografía y mundo griego**, Universidad del País Vasco, 2011
Lara Peinado, F. (dir.), **Diccionario de instituciones de la antigüedad**, Cátedra, 2009
Vernat, J.-P. (dir.), **El hombre griego**, Alianza Editorial, 1993
Hornung, E., **Introducción a la Egiptología: estado, métodos, tareas**, Trotta, 2000
Baines, J., **Egipto: dioses, templos y faraones**, Folio, 1993
Brewer, D.J., **Historia de la Civilización egipcia**, Crítica, 2007
Hagen, R.-M., **Egipto: hombres, dioses y faraones**, Taschen, 1999
James, T.G.H., **El pueblo egipcio: la vida cotidiana en el imperio de los faraones.**, Crítica, 2004
Parra Ortiz, J.M. (coord.), **El Antiguo Egipto: sociedad, economía, política**, Marcial Pons, 2009
Schulz, R. Seidel, M., **Egipto. El mundo de los faraones.**, Könnemann, 2007
Urruela, J.J., **Egipto: política, economía y sociedad**, Universidad de Salamanca, 2006
David, R., **Religión y magia en el antiguo Egipto**, Crítica, 2004
V.V.AA., **Mitología y Religión del Oriente Antiguo**, Sabadell, 1993
Wilkinson, R.H., **Todos los dioses del Antiguo Egipto**, Oberon, 2003
March, J., **Diccionario de mitología clásica**, Crítica, 2002
Buxton, R. G. A., **Todos los dioses de Grecia**, Oberon, 2004
Hernández de la Fuente, D., **Mitología clásica**, Alianza Editorial, 2015
Elvira Barba, M.A., **El río de Osiris: Cien textos imprescindibles de la literatura egipcia**, Reino de Cordel, 2021
Serrano Delgado, J.M., **Textos para la Historia Antigua de Egipto**, Cátedra, 2021

Recommendations

Other comments

Detailed documentation on the development of the activities will be provided throughout the course. This information will be provided through the Moovi platform, so all students must be registered on the platform and have their profile data covered, including their photograph.

IDENTIFYING DATA				
Historia medieval universal				
Subject	Historia medieval universal			
Code	002G251V01304			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Pérez Rodríguez, Francisco Javier			
Lecturers	Pérez Rodríguez, Francisco Javier			
E-mail	fjperez@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	Coñecemento e comprensión dos caracteres específicos da sociedade medieval entre os séculos IV ao XV			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B5	Valorar as necesidades e problemas da sociedade e as aportacións (en termos de contribución efectiva) xeradas dende os ámbitos xeográfico-históricos, tendo en conta a necesaria igualdade social e entre sexos, a discapacidade e a educación para a paz
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
C20	Coñecemento da historia europea nunha perspectiva comparada
C22	Coñecemento da historia universal
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia.	A1	B2	C14 C16 C20 C22	D11
Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal.	A1	B2	C14 C20 C22	D11
Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.		B5	C12 C13	D7 D8
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.		B5	C12 C13	D8 D10
Elaboración de traballos básicos e de iniciación	A1	B5		D1 D2 D4

Contidos

Topic

1.- Alta idade media (ss. IV-X)	1.1. Introducción á idade media 1.2. Do imperio romano ao carolinxio 1.3. O imperio bizantino 1.4. Nacemento e expansión do Islam
2.- Plena idade media (ss. XI -XIII)	2.1. Organización e expansión do occidente europeo 2.2. As transformacións do imperio bizantino 2.3. Compartimentación do Islam
3.- Baixa idade media (ss. XIV-XV)	3.1. Crise e recuperación da Europa occidental 3.2. Os cambios nas mentalidades europeas 3.3.O espazo político baixomedieval

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	1	1	2
Lección maxistral	22	22	44
Eventos científicos	2	2	4
Traballo tutelado	12	48	60
Seminario	3	6	9
Resolución de problemas de forma autónoma	5	5	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	8	9
Traballo	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	1	8	9

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Sesión orientada a presentar a materia, tomar contacto co alumnado e reunir información sobre as súas competencias, motivacións e intereses
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do profesor e presentación das liñas básicas para o desenvolvemento das actividades relacionadas coa mesma
Eventos científicos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Traballo tutelado	Elaboración e presentación de traballos feitos polo alumnado de forma individual ou en grupo
Seminario	Preparación de comentarios de materiais propios da materia. Seguemento e aclaración de dúbidas sobre os contidos da materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo autónomo do alumnado consistente na realización de cuestionarios e exercicios sobre os contidos na plataforma MooVi

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Seguemento e atención individualizada do alumnado tanto na aula, no despacho, na aula Campus Remoto, correo electrónico ou TIC, coa intención de resolver os problemas e dúbidas que poidan xurdir no estudo e comprensión dos contidos da materia, preparación de traballos, resolucións de problemas, probas de avaliación, etc
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, metodoloxía utilizada para a realización dos exercicios e revisión das probas da avaliación. O seguemento farase a mediante os seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo). Docencia presencial: seguemento na aula e seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: aula Campus Remoto (enlace en MooVi)

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas de forma autónoma	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado mediante a súa participación nas tarefas propostas na plataforma MooVi. Os resultado de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia. Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal.	10	A1	B2	C14 C16 C20 C22	D11

Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación mediante unha proba na que se avaliarán os coñecementos teóricos impartidos nas leccións maxistras e as habilidades adquiridas nos seminarios. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal. Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado. Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e a súa contorna.	30	A1 B2 C12 D7 B5 C13 D8 C14 D11 C20 C22
Traballo	Avaliaranse os coñecementos teóricos adquiridos polo alumnado na realización e estruturación do traballo así como a súa capacidade de exposición. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración de traballos básicos e de iniciación.	30	A1 B5 D1 D2 D4
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación mediante unha proba de preguntas curtas na que se avaliarán os coñecementos teóricos impartidos nas leccións maxistras e as habilidades adquiridas nos seminarios. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos conceptos principais da Historia xeral ou universal. Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado. Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e a súa contorna.	30	A1 B2 C12 D7 B5 C13 D8 C14 D11 C20 C22

Other comments on the Evaluation

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma MooVi (UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e será cualificada cun cero calquera proba ou exame no que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (DLE-RAE).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).

Aqueles alumnos/as que non se acollan á avaliación continua (que esixe a entrega en tempo e forma das tarefas propostas), serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará o 30% restante. O devandito traballo deberá estar asignado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a súa realización en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción non mencionado art. 3.10); para superar a materia requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

García de Cortázar, J.A. e Sesma Muñoz, J.A., **Manual de Historia Medieval**, Alianza, 2008

Ladero Quesada, M.F. e López Pita, P., **Introducción a la historia del occidente medieval**, Ramón Areces, 2009

Complementary Bibliography

Álvarez Palenzuela, V.A. (coord.), **Historia Universal de la Edad Media**, Ariel, 2002

Donado Vara, J. e Echevarría Arsuaga, A., **La Edad Media: siglos V-XII**, Ramón Areces, 2009

Donado Vara, J. Echevarría Arsuaga, A. e Barquero Goñi, C., **La Edad Media: siglos XIII-XV**, Ramón Areces, 2009

Mitre Fernández, E., **Textos y documentos de época medieval (análisis y comentario)**, Ariel, 1992
Echevarría Arsuaga, A. e Rodríguez García, J.M., **Atlas histórico de la Edad Media**, Ramón Areces, 2010

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Historia moderna universal/O02G251V01402
Historia medieval da Península Ibérica/O02G251V01503
Historia medieval de Galicia/O02G251V01907

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Historia antiga universal/O02G251V01303

Other comments

Ao longo do curso entregarase a través da plataforma Moodle (<http://moovi.uvigo.es>) documentación detallada sobre desenvolvemento das actividades do curso. Por esta razón os estudantes deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Paleografía				
Subject	Paleografía			
Code	002G251V01305			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Vaquero Díaz, María Beatriz			
Lecturers	Vaquero Díaz, María Beatriz			
E-mail	mdiaz@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
General description	A materia Paleografía permite ao alumnado coñecer as características gráficas dos ciclos da escritura latina, así como os sistemas abreviativos e de datación documental utilizados. Capacitéo ademais para ler e editar fontes documentais manuscritas que utilizan o alfabeto latino.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
C18	Coñecemento e habilidade para usar os instrumentos de recompilación de información tales como catálogos bibliográficos, inventarios de arquivo e referencias electrónicas
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D6	Resolución de problemas e toma de decisións.
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D14	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes e das interpretacións historiográficas	B3	C17	D1	D2 D5 D7
Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto	A5	B6 C17 C23	D2 D5 D9 D14	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	A4	B6 C17 C18	D2 D6 D11 D14	

Contidos

Topic

1.- Os grandes ciclos da escritura latina.	1.1.- Definición e evolución do concepto de paleografía. 1.2.- Os grandes ciclos da escritura latina e o vocabulario básico da paleografía. 1.3.- O ciclo escriturario romano. 1.4.- As escrituras dos reinos xermánicos. A escritura visigótico-mozárabe. 1.5.- A escritura carolina. 1.6.- A escritura gótica. 1.7.- A escritura cortesana e procesal. 1.8.- A escritura humanística e a imprenta.
2.- Materiais, braquigrafía e datación documental.	2.1.- Materiais e instrumentos escriptorios. 2.2.- Abreviaturas, sistemas abreviativos e signos de puntuación e corrección. 2.3.- Datación documental.
3.- Elaboración de coleccións documentais.	3.1.- Normas de edición documental. 3.2.- Elaboración de índices.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	15	15	30
Obradoiro	23	15	38
Eventos científicos	2	0	2
Prácticas con apoio das TIC	6	20	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	12.5	13.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	12.5	13.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	25	27

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposicións nas que se familiarizará ao alumnado coas principais características gráficas, sistemas abreviativos, normas de edición e sistemas de datación documental da escritura latina.
Obradoiro	Actividades en grupo nas que se realizarán prácticas de lectura, transcripción, datación, edición e elaboración de índices sobre documentación manuscrita pertencente aos distintos ciclos da escritura latina.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Prácticas con apoio das TIC	Traballo autónomo do alumnado a través da realización de exercicios de transcripción e datación documental (Moovi-UVigo).

Atención personalizada

Methodologies	Description
Obradoiro	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais xerados polas actividades de lectura, transcripción, datación, edición e elaboración de índices. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Prácticas con apoio das TIC	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os exercicios de transcripción e datación documental. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en Moovi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticas con apoio das TIC	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado a través da realización de exercicios de transcripción e datación documental en Moovi.	10	A4 B6 C17 D2 A5 C18 D6 C23 D7 D11 D14
	Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto. Elaboración e presentación oral e escrita de traballos monográficos individuais ou colectivos baseados en fontes e bibliografía específica.		

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado deberá resolver e explicar exercicios sobre datación documental.	25	A4	B3	C17	D1
				B6	C18	D2
	Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e interpretacións historiográficas.					D5
						D7
						D11
						D14
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado deberá resolver e explicar exercicios sobre desenvolvemento de abreviaturas realizados sobre fontes manuscritas.	25	A4	B3	C17	D1
				B6	C18	D2
	Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e interpretacións historiográficas.					D5
						D9
						D11
						D14
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba na que o alumnado deberá datar, rexestar e transcribir un documento manuscrito.	40	A5	B6	C17	D2
					C23	D5
	Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.					D9
						D14

Other comments on the Evaluation

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual en MooVi e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual Moovi (UVigo), que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (DLE-RAE).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes e as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Todo o alumnado matriculado na materia ten dereito a *dispor como alternativa de probas de avaliación global* (artigo 64.g dos Estatutos da Universidade de Vigo). Aqueles estudantes que non se acollan á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba na que deberán datar, rexestar e transcribir un documento manuscrito (50% da nota final) e outra na que terán que resolver e explicar exercicios sobre datación documental e transcripción de abreviaturas sobre fontes manuscritas (50% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ROMERO TALLAFIGO, M. et al., **Arte de leer escrituras antiguas. Paleografía de lectura**, Universidad de Huelva, 1995

Paleografía y Diplomática de la UNED, UNED, 1991

RIESCO TERRERO, A. (ed.), **Introducción a la Paleografía y la Diplomática general**, Síntesis, 1999

CASADO QUINTANILLA, B., **Láminas de la Cátedra de Paleografía y Diplomática**, UNED, 1997

PETRUCI, A., **La ciencia de la escritura. Primera lección de Paleografía**, Fondo de Cultura Económica, 2003

Complementary Bibliography

MILLARES CARLO, A., **Tratado de Paleografía Española**, Espasa Calpe, 1983

BOULLÓN AGRELO, I.; MONTEAGUDO, H., **De verbo a verbo. Documentos en galego anteriores a 1260. Anexo da revista Verba**, Universidade de Santiago de Compostela, 2009

MILLARES CARLO, A. e MANTECÓN, J.I., **Album de paleografía hispanoamericana de los siglos XVI y XVII**, El Albir, 1975

AGUSTÍ, J.; VOLTES, P., **Manual de cronología española y universal**, CSIC, 1952

CAPELLI, A., **Cronologia, cronografia e calendario perpetuo: dal principio dell'era cristiana ai nostri giorni**, Ulrico Hoepli, 1988

RIESCO TERRERO, A., **Diccionario de abreviaturas hispanas de los siglos XIII al XVIII**, 1983

Gallaecia Monumenta Historica, Consello Cultura Galega,

CHARTA, Corpus Charta. Red Internacional,

RIESCO TERRERO, A. et al., **Vocabulario científico-técnico de Paleografía, Diplomática y ciencias afines**, Barrero&Azedo, 2003

DE HAMEL, Ch., **Copistas e iluminadores**, Akal, 1999

CARMONA DE LOS SANTOS, M^a, **Manual de Sigilografía**, Subdirección General de los Archivos Estatales, 1996

RUIZ GARCÍA, E., **Manual de Codicología**, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1988

ÁVILA SEOANE, N., **Estructura documental. Guía para alumnos de diplomática**, Ediciones Trea, 2014

Recomendacións

Other comments

Ao longo do curso entregarase a través de Moovi documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades da materia. Por esta razón todo o alumnado debe estar dado de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Historia: Metodoloxía da historia				
Subject	Historia: Metodoloxía da historia			
Code	O02G251V01401			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	2c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Presedo Garazo, Antonio			
Lecturers	Presedo Garazo, Antonio			
E-mail	antonio.presedo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	Introducción ao estudo dos problemas metodolóxicos, fontes e técnicas de investigación ligadas a produción e coñecemento histórico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
D1	Capacidade de análise e síntese
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	A1	B3	C17	
	A2	B6	C23	
	A3			
	A5			
Coñecemento e utilización dos conceptos técnicos e o vocabulario básico para entender os procesos históricos	A1	B3	C17	
	A2	B6	C23	
	A3			
Coñecemento dos métodos para o estudo da estrutura diacrónica dos procesos históricos	A2	B3	C17	D1
	A3	B6	C23	D5
	A5			

Contidos

Topic	
1. A produción do coñecemento histórico: teoría e método	1.1. Epistemoloxía e metodoloxía da historia. 1.2. Heurística e hermenéutica: tipoloxía e crítica de fontes. 1.3. Relación teoría/método e método/fontes. 1.4. Historia e tempo: cronoloxía e periodización.

2. A metodoloxía histórica	2.1. As metodoloxías e técnicas cualitativas. 2.2. As metodoloxías e técnicas cuantitativas. 2.3. As metodoloxías de traballo compartidas con outras Ciencias Sociais e apertura interdisciplinaria.
3. O proceso de investigación histórica	3.1. O oficio ou práctica do historiador e a investigación histórica. 3.2. Deseño e pasos na elaboración dun traballo de investigación histórica.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	30	54
Obradoiro	5	8	13
Traballo tutelado	8	26	34
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	3	12	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	12	15
Traballo	2	8	10
Observación sistemática	0	4	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Sesións encamiñadas, por unha banda, a tomar contacto e obter información do alumnado e, por outra, a presentar o programa da materia.
Lección maxistral	Exposición oral dos contidos da materia por parte do profesor.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo intensivo sobre un tema ou serie de temas do programa que pode requirir a lectura e manexo de bibliografía, dar resposta a preguntas dirixidas, etc., orientadas a fomentar o debate e a participación activa do alumnado. Dentro destas actividades inclúense dous seminarios programados.
Traballo tutelado	Actividades en grupo nas que se orientará e tutelará a realización dun proxecto ou traballo de investigación con fontes de arquivo.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Seminario	Seguimento e aclaración de dúbidas acerca dos contidos da materia, traballos e prácticas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Obradoiro	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coas presentacións especializadas e as lecturas de materiais bibliográficos que se van tratar nos seminarios. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas que lle podan xurdir ó alumnado mentres leva a cabo a elaboración de ditos traballos tutelados. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Seminario	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas sobre os contidos teóricos e as actividades prácticas da materia. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Obradoiro	A avaliación realizarase mediante a elaboración dun informe, dossier ou memoria de prácticas. Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	10	A3 B3 C23 D1

Traballo tutelado	Elaboración, montaxe e entrega dun traballo persoal de investigación histórica a partir da lectura e análises de fontes documentais.	30	A2 B3 C17 D5 A3 B6 C23	
	Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento dos métodos para o estudo da estrutura diacrónica dos procesos históricos			
Exame de preguntas obxectivas	Os contidos impartidos nas leccións maxistras avaliaranse mediante a realización de dúas probas (parciais). Inclúen unha serie de preguntas de resposta curta (proba A). Para superar a materia será necesario acadar unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 sumando as probas A (Exame de preguntas obxectivas) e B (Exame de preguntas de desenvolvemento).	25	A1 B3 A3	D1
	Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento e utilización dos conceptos técnicos e o vocabulario básico para entender os procesos históricos ii. Coñecemento dos métodos para o estudo da estrutura diacrónica dos procesos históricos			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos impartidos nas leccións maxistras avaliaranse mediante a realización de dous exercicios (parciais). Esta proba consiste na análise pormenorizada de varios documentos (en diversos formatos: textos, táboas, gráficas...) relacionados con contidos diferentes do temario (proba B). Para superar a materia será necesario acadar unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 sumando as probas B (Exame de preguntas de desenvolvemento) e A (Exame de preguntas obxectivas).	25	A1 B3 A3	D1
	Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento e utilización dos conceptos técnicos e o vocabulario básico para entender os procesos históricos ii. Coñecemento dos métodos para o estudo da estrutura diacrónica dos procesos históricos			
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización e presentación en tempo e forma das distintas tarefas establecidas nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: elaboración de traballos básicos e resolución de problemas.	10	A2 A5	D5

Other comments on the Evaluation

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de [avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos/as que non poidan acollerse á avaliación continua (que esixe a entrega en tempo e forma da totalidade das tarefas) serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da

nota final, e un traballo obrigatorio que respresentará o 30% restante. Tal como se indica na descrición pormenorizada das probas, esta proba escrita constará de dúas partes: unha equivalente ao Exame de preguntas obxectivas (proba A), e outra equivalente ao Exame de preguntas de desenvolvemento (proba B). Así mesmo, o devandito traballo deberá estar asinado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a realización do mesmo en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción do mencionado art. 3.10), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos, equivalentes ás probas A e B).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Alía Miranda, F., **Técnicas de investigación para historiadores: las fuentes de la historia**, Síntesis, 2005

Aróstegui, J., **La investigación histórica: teoría y método**, Crítica, 2001

Cardoso, C., **Introducción al trabajo de la investigación histórica**, 5.ª, Crítica, 2000

Cardoso, C., **Los métodos de la historia**, 7.ª, Crítica, 1999

Hernández Sampieri, R.; Fernández Collado, C.; e Baptista Lucio, P., **Metodología de la investigación**, 6.ª, McGraw-Hill, 2014

Pardinas, F., **Metodología y técnicas de investigación en ciencias sociales**, 39.ª, Siglo XXI, 2008

Robles Sastre, E., **Metodología e investigación: contenidos y formas**, 3.ª, Universidad Camilo José Cela, 2005

Complementary Bibliography

Burke, P. (ed.), **Formas de hacer historia**, 2.ª, Alianza, 2003

Burke, P., **Visto y no visto. El uso de la imagen como documento histórico**, Crítica, 2001

Carr, E. H., **¿Qué es la historia?**, Ariel, 1983

Floud, R., **Métodos cuantitativos para historiadores**, 3.ª, Alianza, 1983

Koselleck, R., **Futuro Pasado. Para una Semántica de los Tiempos Históricos**, Paidós, 1993

Remond, R. et al., **Hacer historia del siglo XX**, Biblioteca Nueva, UNED e Casa de Velázquez, 2004

Sautu, R. et al., **Manual de Metodología. Construcción del marco teórico, formulación de objetivos y elección de la metodología**, 2.ª, Prometeo Libros, 2010

Topolsky, J., **Metodología de la historia**, Cátedra, 1982

Recomendaciones

Other comments

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma TEM@, polo que todos/as os/as alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Historia moderna universal				
Subject	Historia moderna universal			
Code	002G251V01402			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Galego			
Department				
Coordinator	Presedo Garazo, Antonio			
Lecturers	Presedo Garazo, Antonio			
E-mail	antonio.presedo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	Coñecemento e comprensión dos caracteres específicos, principais acontecementos e transformacións da civilización e sociedade da Idade Moderna, prestando especial atención á realidade europea sen renunciar ao estudo comparado doutras civilizacións e culturas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
C20	Coñecemento da historia europea nunha perspectiva comparada
C22	Coñecemento da historia universal
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Capacidade de organización e planificación
D7	Capacidade de razoamento crítico
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D15	Sensibilidade a temas ambientais.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia	A1 A3	B2	C12 C14 C16	D7
Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	A2 A5	B2	C16 C22	D1 D7 D15
Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado.	A3	B2	C12 C14 C16 C20	D7 D11
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	A5		C16 C20 C22	D1 D3
Elaboración de traballos básicos e de iniciación	A3 A5		C16 C20 C22	D1 D3 D7

Contidos	
Topic	
1. Bases estruturais	1.1. A demografía europea do Antigo Réxime. 1.2. Os sectores económicos da Europa do Antigo Réxime. 1.3. A sociedade europea do Antigo Réxime. 1.4. O pensamento económico na Europa Moderna.
2. Cultura e mentalidades	2.1. Humanismo e reformas relixiosas. 2.2. Cultura e ciencia do Barroco á Ilustración. 2.3. Cultura popular e mentalidades (ss. XVI-XVIII).
3. Política e relacións internacionais	3.1. O pensamento político moderno e as novas correntes. 3.2. As monarquías europeas e as relacións internacionais no século XVI. 3.3. A crise das monarquías absolutas e as relacións internacionais no século XVII. 3.4. O Despotismo ilustrado e os conflitos dinásticos do setecentos. Reacción e revolución.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	24	30	54
Obradoiro	5	12	17
Resolución de problemas	8	28	36
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	4	0	4
Exame de preguntas obxectivas	3	14	17
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	12	15
Observación sistemática	0	4	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introductorias	Sesións orientadas a presentar o programa da materia, así como a tomar contacto e obter información das competencias, intereses e motivacións do alumnado co fin de articular a docencia para unha aprendizaxe máis eficaz.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do profesor e presentación das liñas básicas para o desenvolvemento de actividades relacionadas coa mesma.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo intensivo sobre un tema ou serie de temas do programa que pode requirir a lectura e manexo de bibliografía, dar resposta a preguntas dirixidas, etc. orientados a fomentar o debate e a participación activa do alumnado. Dentro desas actividades inclúese un seminario programado.
Resolución de problemas	Actividades encamiñadas á resolución de exercicios prácticos relacionados cos contidos da materia. Pode incluír a realización dalgún cuestionario.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Seminario	Seguimento e aclaración de dúbidas sobre os contidos da materia así como dos traballos e exercicios prácticos requeridos ós alumnos.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Obradoiro	A atención personalizada vai consistir en resolver as dúbidas relacionadas coas presentacións especializadas e as lecturas de materiais bibliográficos que se van tratar nos seminarios. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Resolución de problemas	A atención personalizada vai consistir en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Seminario	A atención personalizada vai consistir en resolver as dúbidas sobre os contidos teóricos e as actividades prácticas da materia. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Obradoiro	Presentación e análise crítica dos materiais traballados mediante a participación activa do alumno nos debates e discusións. Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	10	A2 A3	C12 D1 C20 D3 C22 D11
Resolución de problemas	Presentación e entrega, conforme os criterios establecidos, dos materiais elaborados nas sesións prácticas. Pode incluír a realización dalgún cuestionario. Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Análise dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas ii. Elaboración de traballos básicos e de iniciación	20	A2 A3	D1 D3 D11
Exame de preguntas obxectivas	Os contidos impartidos nas leccións maxistras avaliáranse mediante a realización de dúas probas (parciais). Inclúen unha serie de preguntas de resposta curta (proba A). Para superar a materia será necesario acadar unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 sumando as probas A (Exame de preguntas obxectivas) e B (Exame de preguntas de desenvolvemento). Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia ii. Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias iii. Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	30	A1	B2 C14 D1 C16 D11 C20 D15 C22
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos impartidos nas leccións maxistras avaliáranse mediante a realización de dous exercicios (parciais). Esta proba consiste na análise pormenorizada de varios documentos (en diversos formatos: textos, táboas, gráficas, mapas históricos, documentos iconográficos...) relacionados con contidos diferentes do temario (proba B). Para superar a materia será necesario acadar unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 sumando as probas B (Exame de preguntas de desenvolvemento) e A (Exame de preguntas obxectivas). Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia ii. Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias iii. Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	30	A1	B2 C14 D1 C16 D11 C20 D15 C22
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización e presentación en tempo e forma das distintas tarefas establecidas nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: elaboración de traballos básicos e resolución de problemas	10	A2 A5	C16 D3 C22 D11

Other comments on the Evaluation

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificáranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario

de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado* da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos/as que non poidan acollerse á avaliación continua (que esixe a entrega en tempo e forma da totalidade das tarefas) serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará o 30% restante. Tal como se indica na descrición pormenorizada das probas, esta proba escrita constará de dúas partes: unha equivalente ao Exame de preguntas obxectivas (proba A), e outra equivalente ao Exame de preguntas de desenvolvemento (proba B). Así mesmo, o devandito traballo deberá estar asinado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a realización do mesmo en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción do mencionado art. 3.10), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos, equivalentes ás probas A e B).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Floristán Imizcoz, A. (coord.), **Historia Moderna Universal**, Ariel, 2005
Fontana, J. (ed), **Historia Universal Planeta. vol. 6 a 10**, Planeta, 1992-1994
Hinrichs, E., **Introducción a la historia de la Edad Moderna**, Akal, 2001
Martínez Ruiz, E. et al., **Introducción a la Historia Moderna**, Istmo, 1994
Molas Ribalta, P. et al., **Manual de Historia Moderna**, Ariel, 1993
Ribot, L., **La Edad Moderna (siglos XV-XVIII)**, Marcial Pons, 2016
Tenenti, A., **La Edad Moderna. Siglos XVI a XVIII**, Crítica, 2000

Complementary Bibliography

Black, J., **La Europa del siglo XVIII, 1700- 1789**, Akal, 1997
Braudel, F., **Civilización material, economía y capitalismo. Siglos XV-XVIII, 3 vols.**, Alianza, 1984
Burke, P., **La cultura popular en la Edad Moderna**, 3.ª, Alianza, 2014
Chartier, R., **Libros, lecturas y lectores en la Edad Moderna**, Alianza, 1993
Elliot, J. H. et al., **Revoluciones y rebeliones de la Europa Moderna: cinco estudios sobre sus precondiciones y precipitantes**, 2.ª, Alianza, 1975
Lutz, H., **Reforma y Contrarreforma. Europa entre 1520 y 1648**, Alianza, 2008
Mackenney, R., **La Europa del siglo XVI: expansión y conflicto**, Akal, 1996
Munck, TH., **La Europa del siglo XVII: 1598-1700. Estados, conflictos y orden social en Europa**, Akal, 1994
Kamen, H., **La sociedad europea (1500-1700)**, Alianza, 1986
Renouvin, P., **Historia de las relaciones internacionales, vol. 1 y 2**, Aguilar, 1967-1969
Schultz, H., **Historia económica de Europa, 1500-1800: artesanos, mercaderes y banqueros**, Siglo XXI, 2001
Rivero Rodríguez, M., **Diplomacia y relaciones exteriores en la Edad Moderna, 1453-1794**, Alianza, 2000
Rudé, G., **Europa en el siglo XVIII. La aristocracia y el desafío burgués**, Alianza, 1978

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

Historia moderna de España/O02G251V01603
Historia moderna de Galicia/O02G251V01912

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Historia: Metodoloxía da historia/O02G251V01401

Other comments

Recoméndase cursar as materias Historia Moderna de España e Historia Moderna de Galicia que se imparten nos cursos vindeiros.

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos da plataforma Moodle (MooVi, UVigo), polo que todos/as os/as alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Historia contemporánea universal				
Subject	Historia contemporánea universal			
Code	002G251V01403			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Lecturers				
E-mail				
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	Coñecemento dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da Humanidade ao longo da Idade Contemporánea en perspectiva diacrónica, con especial atención á realidade europea sen renunciar ao estudo comparado doutras civilizacións e culturas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais			
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado			
C20	Coñecemento da historia europea nunha perspectiva comparada			
C22	Coñecemento da historia universal			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D3	Capacidade de organización e planificación			
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio			
D8	Compromiso ético e responsabilidade social			
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia	A1	C14 C22
Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	B2	D1
Coñecemento da Historia europea nunha perspectiva comparada		C20
Elaboración de traballos básicos e de iniciación		D1 D3 D4 D8 D11

Contidos

Topic	
1. A era das revolucións. Capitalismo e imperialismo.	1.1. As transformacións económicas: formación do capitalismo 1.2. As transformacións políticas. O modelo liberal. 1.3. As transformacións sociais. Sociedade de clases e movemento obreiro 1.4. A expansión colonial e o imperialismo. 1.5. Os grandes Estados europeos no século XIX. China e Xapón.
2. As grandes tensións da primeira metade do século XX.	2.1. As relacións internacionais ata 1914. A Primeira Guerra Mundial 2.2. Socialismo, Democracia e Totalitarismo. 2.3. Economía e sociedade na etapa de entreguerras. 2.4. As grandes potencias europeas. O mundo extraeuropeo. 2.5. As relacións internacionais no período de entreguerras e a Segunda Guerra Mundial.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	22	55	77
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	5	30	35
Seminario	8	14	22
Resolución de problemas de forma autónoma	2	1	3
Resolución de problemas	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	0	6
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Sesións orientadas a presentar a materia, tomar contacto co alumnado e reunir información sobre as súas competencias, motivacións e intereses.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor
Eventos científicos	Asistencia a actividades de temática transversal ou diversa organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia ou a Área de Historia Contemporánea
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da época contemporánea. Deberán estar asignados inexcusamente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual ou en grupo sobre un tema específico a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistrais.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos, videográficos e filmográficos.
Resolución de problemas	Sesións orientadas á formulación de cuestións relacionadas coa materia nas que o alumnado, baixo a supervisión do profesorado, debe desenvolver as solucións axeitadas para a resolución do problema ou exercicio presentado.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais.
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo. Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 1,5 puntos dun máximo de 3 puntos. Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración de traballos básicos e de iniciación	30	D1 D3 D4 D8 D11

Seminario	Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación. Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 0,75 puntos dun máximo de 1,5 puntos	15	B2 C14 D1 C20 D3 D4 D11
	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias. Coñecemento da Historia europea nunha perspectiva comparada.		
Resolución de problemas de forma autónoma	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos indicados. . Para superar a materia será preciso obter, nesta proba, unha cualificación mínima de 0,25 puntos dun máximo de 0,5 puntos.	5	B2 C20 D1
	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias. Coñecemento da Historia europea nunha perspectiva comparada.		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva a través de dúas probas de avaliación correspondentes, cadansúa, a cada un dos dous grandes temas-bloque do programa e que incluírán tanto probas de contido teórico como comentarios de textos, mapas e gráficas. Para superar dita proba será preciso acadar, cando menos, unha cualificación mínima de 2 puntos dun máximo de 4 puntos.	40	
	Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias, Coñecemento da Historia europea nunha perspectiva comparada.		
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización das actividades e probas que conforman a programación da materia. Para o seu control e imprescindible a entrega dunha ficha por parte do alumnado antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre.	10	D3 D11
	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración de traballos básicos e de iniciación.		

Other comments on the Evaluation

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e, no seu caso, o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, participación en foros, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo). O alumnado que non poida acollerse á avaliación continua, e o comunique no prazo fixado, examínase de todo o programa da materia, o cal deberá preparar a partir da bibliografía básica sinalada, mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e do resto das actividades prácticas fixadas no curso, que suporán en conxunto un 30% da nota. Todas estas probas, no caso de que así o requiran, deberán estar asignadas, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial de cada convocatoria ou oportunidade e entregaranse non máis aló da data de

realización do mesmo en cada una destas. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción polo mencionado art. 19.4), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 tanto na parte teórica como en todas e cada unha das probas que conforman a parte práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

LARIO, A. (coord), **Historia Contemporánea Universal**, Alianza, 2014

MARTÍNEZ, J.(coord), **Historia Contemporánea.**, Tirant Lo Blanch, 2006

HOBBSAWM, E, **Historia del Siglo XX. 1914-1991**, Crítica, 2008

JUANA, J. de e PRADA, J, **Historia do Mundo Contemporáneo(1870-1945)**, Ser. Pub. Universidade de Vigo, 2002

PALACIOS BAÑUELOS, J. L., **Manual de Historia Contemporánea Universal**, Dilex, 2005

PAREDES, J., (Coord.), **Historia Universal Contemporánea**, Ariel, 1992

VILLARES, R., e BAHAMONDE, A., **El Mundo Contemporáneo. Siglos XIX-XX**, Taurus, 2001

Complementary Bibliography

ARTOLA, M. y PÉREZ LEDESMA, M., **Contemporánea. La historia desde 1776**, Alianza, 2014

FUSI, J.P., **Breve historia del Mundo Contemporáneo**, Galaxia Gutemberg, 2013

JUDT, T., **Pensar el siglo XX**, Taurus, 2012

MORALES LEZCANO, V. e de la TORRE GÓMEZ, H. (coords.), **Historia Universal Contemporánea**, CEURA, 1997

NERÉ, J. (dir), **Historia Contemporánea**, Labor, varias eds.

PALMER, R. e COLTON, J, **Historia Contemporánea**, Akal, varias eds.

Recomendacións

Other comments

Ao longo do curso entregárase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades, polo que todo o alumnado deberá estar dado de alta na plataforma de teledocencia e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Historia da arte medieval				
Subject	Historia da arte medieval			
Code	002G251V01404			
Study programme	Grao en Xeografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department				
Coordinator	Barriocanal López, María Yolanda Nodar Fernández, Victoriano			
Lecturers	Barriocanal López, María Yolanda Nodar Fernández, Victoriano			
E-mail	vnodar@uvigo.es barriocanal@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
General description	Proporcionar ao estudante o coñecemento das principais manifestacións artísticas da Idade Media europea, iniciándose ao tempo nas diferentes correntes metodolóxicas para a súa comprensión e análise			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais			
C24	Conciencia crítica das coordenadas espazo-temporais da Historia da Arte			
C25	Visión diacrónica xeneral da Historia da Arte Universal			
C28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte			
C29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia			
C31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes			
C32	Coñecemento práctico dos procesos básicos da metodoloxía científica en Historia da Arte			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D2	Aplicación dos coñecementos			
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento			
D7	Capacidade de razoamento crítico			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecemento da Historia da Arte Xeral como proceso complexo, aberto e discontinuo a partir da compartimentación do tempo histórico en diversos períodos.	A3 A5	B2	C24 C25 C29	D1
Capacidade para recoñecer e reflexionar sobre as principais aportacións artísticas ao longo da historia.	A2 A3	B2	C24	D7
Lectura da obra de arte da Idade Media como documento excepcional dos gustos estéticos e da mentalidade do pasado.	A4	B2	C25 C28	D2 D5
Capacidade para a interpretación da obra de arte nos diferentes períodos de estudo dende unha perspectiva metodolóxica múltiple.	A2 A4		C31 C32	D2

Contidos

Topic				
1. O prerrománico	1.1. Arte paleocristián: frescos catacumbarios e imaxes en pedra. Arquitectura eclesial. 1.2. Arte bizantino en Constantinopla e Rávena. 1.3. Arte occidental na Europa das invasións			

2. O Románico	2.1. O mosteiro medieval. Igrexas de peregrinación: arquetipo dun estilo. O templo románico. 2.2. A escultura románica. 2.3. A pintura románica
3. O Gótico	3.1. A arquitectura gótica nos séculos XII e XIII: cisterciense, cartuxana e mendicante. A Europa das catedrais. 3.2. A escultura gótica. 3.3. A pintura gótica: estilos.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	18	30	48
Eventos científicos	2	0	2
Saídas de estudo	5	10	15
Traballo tutelado	10	30	40
Seminario	5	3	8
Traballo	3	7	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	9	10
Observación sistemática	1	1	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10
Cartafol/dossier	4	0	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introdutorias	Sesións previas, orientadas á presentación do desenvolvemento da materia e de toma de contacto cos estudantes
Lección maxistral	Exposición oral complementada co emprego de medios audiovisuais, por parte do profesor, dos contidos teóricos da materia
Eventos científicos	Asistencia a eventos docentes e/ou divulgativos programados
Saídas de estudo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo á contorna académica universitaria relacionadas co ámbito do estudio da materia (visitas a institucións museísticas, colección de arte, monumentos, etc.)
Traballo tutelado	Metodoloxía deseñada para promover o aprendizaxe autónomo dos estudantes, baixo a tutela do profesor, na realización de traballos individuais sobre aspectos vinculados ás manifestacións artísticas da Idade Media
Seminario	Asesoramento, seguimento e orientación no proceso de execución dos traballos tutelados a realizar polo estudante así como das probas de avaliación.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na orientación e resolución de dúbidas plantexadas na realización dos traballos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, a metodoloxía utilizada para a realización dos exercicios e revisión das probas de avaliación escritas. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: na plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, e na aula e despacho cando sexa posible.

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Traballo	Os traballos tutelados serán avaliados unha entregados na Plataforma MooVi. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Interpretación das obras de arte no período de estudo desde unha perspectiva metodolóxica múltiple.	20	A2 A4	C31 D2 C32

Exame de preguntas de desenvolvemento	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta longa de carácter transversal na que terá que relacionar diferentes contidos e ideas do temario. Para superar a materia, é necesario acadar nesta proba unha cualificación mínima de 5 puntos (sobre os 10 do total). Con isto o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecer as manifestacións artísticas medievais como resultado dun complexo proceso.	40	A3 A5	B2 C25 C29	D1
Observación sistemática	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase o traballo autónomo do alumnado en foros, debates, comentarios de obras de arte na aula etc. Con isto o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Aplicar os coñecementos e demostrar por medio da elaboración e defensa de argumentos a resolución de problemas.	10	A2 A3 A4 A5		
Resolución de problemas e/ou exercicios	A sesión maxistral será avaliada tamén mediante unha proba na que o alumnado terá que comentar por escrito unha serie de obras de arte do periodo estudado aplicando en cada unha delas os coñecementos adquiridos.	20	A3 A5	B2 C24 C25 C29	D1
Cartafol/dossier	Informe das saídas de estudo programadas como complemento da materia. Con este o alumnado dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: coñecemento do contorno e territorio próximo e dos seus aspectos históricos e artísticos.	10	A3 A5	B2 C24 C25 C29	D1

Other comments on the Evaluation

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledoncencia Moovi, da Universidade de Vigo, que permitirán acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguemento individualizado da participación do alumno a través da TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc..).

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). Serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BANGO TORVISO, Isidro, **Alta edad Media: de la tradición hispanogoda al románico**, 1ª ed., Sílex, 1989

BECKWITH, John, **El arte de la Alta Edad Media: carolingio, otónico, románico**, 1ª ed., Destino, 1995

BECKWITH, John, **Arte paleocristiano y bizantino**, 1ª ed., Cátedra, 1997

CONANT, Kenneth John, **Arquitectura carolingia y románica, 800-1200**, 2ª ed., Cátedra, 1991

DUBY, G., **La época de las catedrales: arte y sociedad, 980-1420**, 3ª ed., Cátedra, 1997

ETTINGHAUSEN, Richard, **Arte y arquitectura del Islam, 650-1250**, 4ª ed., Cátedra, 2005

KRAUTHEIMER, J., **Arquitectura paleocristiana y bizantina**, 1ª ed., Cátedra, 1984

WILLIANS, Paul, **Escultura gótica. 1140-1330**, 1ª ed., Cátedra, 1997

YARZA LUACES, Joaquín, **Baja Edad Media: los siglos del gótico**, 1ª ed., Sílex, 1992

YARZA LUACES, Joaquín, **Arte y arquitectura en España**, 6ª ed., Cátedra, 1990

Complementary Bibliography

BRUYNE, Edgan de, **La estética de la Edad Media**, 1ª ed., Visor, 1988

SIMSON, Otto von, **La catedral gótica. Los orígenes de la arquitectura gótica y el concepto medieval del orden**, 1ª ed., Alianza, 1980

TOMAN, Rolf, **El gótico: arquitectura, escultura y pintura**, 1ª ed., Ullman & Könemann, 2002

Recomendacións

Other comments

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos da plataforma Moovi, polo que todos os alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

IDENTIFYING DATA				
Applied archaeology				
Subject	Applied archaeology			
Code	002G251V01405			
Study programme	Grado en Geografía e Historia			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2nd	2nd
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Pérez Losada, Fermín Emiliano Fernández Fernández, Adolfo Rodríguez Nóvoa, Alba Antía			
Lecturers	Fernández Fernández, Adolfo Pérez Losada, Fermín Emiliano Rodríguez Nóvoa, Alba Antía Valle Abad, Patricia			
E-mail	adolfo@uvigo.es fermin@uvigo.es albaantia.rodriguez@gmail.com			
Web	http://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=999			
General description	Study of European material culture from Protohistory to Late Antiquity, with special attention to the classical period and the geographical scope of the Iberian Peninsula. English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results

Code				
A1	Students will have shown they have sufficient knowledge and understanding of an area of study, starting after completion of general secondary education, and normally reaching a level of proficiency that, being mostly based on advanced textbooks, will also include familiarity with some cutting-edge developments within the relevant field of study.			
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.			
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.			
B3	To acquire the skills that are necessary to register, analyze and interpret relevant geographical and historical data.			
B6	Future application in an academic and/or professional context, and establishing the foundations for future postgraduate, specialized and/or multidisciplinary studies.			
C18	Knowledge of and ability to use the instruments of compilation of information like bibliographic catalogues, archive inventories and electronic references.			
C23	Ability to identify and use appropriately sources of information for historical research.			
D2	Knowledge-application skills.			
D5	Knowledge and information-management skills.			
D7	Critical-thinking skills.			
D9	Teamwork in different contexts.			

Expected results from this subject

Expected results from this subject		Training and Learning Results		
(*)	A1	B3	C18	D2
(*)	A3	B6	C23	D7
New	A4	B3	C18	D5 D9

Contents

Topic	
1. Protohistoric archaeology in the Mediterranean	1.1. The Phoenician world 1.2. The peninsular Iberian culture 1.3. The peninsular Hilfort culture

2. Greek archaeology	2.1. The city and the urbanism. Colonial expansion. Public civil and religious architecture. Necropolis and domestic buildings 2.2. Major art: statues and reliefs. Painting and mosaic. 2.3. The Greek ceramic: productions, typology, functionality and iconography.
3. Roman and Late Roman archaeology	3.1. Construction and architecture. Public, private and funerary architecture. Cities and urbanism: Rome and other provincial cities. 3.2. The army and his settlements. The rural landscape: field organization, roads, hydraulic engineering, villages and countryside houses. 3.3. Statues, reliefs, paintings and mosaics. The ceramic (productions, typology) and other sumptuary and industrial arts (glass, metals) 3.4. Necropolis and Early Christian cultural architecture. Sculpture, relief and mosaic.

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	28	7	35
Scientific events	2	0	2
Studies excursion	6	12	18
Presentation	8	8	16
Seminars	4	16	20
Objective questions exam	2	24	26
Report of practices, practicum and external practices	0	6	6
Essay	0	26	26
Systematic observation	0	1	1
*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.			

Methodologies	
	Description
Lecturing	Classroom lectures, given by the professor, about the subject contents, The lessons will cover at least two thirds of the subject.
Scientific events	We reserve two hours to attend transversal activities, organized by the Department of History, Art and Geography and the Faculty of History
Studies excursion	Field trip to observe and study archaeological sites and materials, displayed during the lessons. The trip is planned with a 3 day duration in a nearby area (approx. 500 km from Ourense) during the month of May.
Presentation	Reduced group (2-3 persons) or individual exposition from the students of one of the specific subthemes, as a lecture for the rest of the students. The exposition must be supported by audiovisual materials (PowerPoint or similar) and the written notes of the presentation submitted
Seminars	Reduced group activities, focused on a deep research about one of the specific subthemes of the subject, agreed with the professor.

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Lecturing	Resolution of doubts regarding the contents explained in the lectures. The student's progress will be done by the following means: virtual teaching platform MooVi (all students), classroom attendance (classroom students), virtual classroom in Campus Remoto (telematic students)
Studies excursion	Personal advice and information about the archaeological field trip that will take place during the academic year. The student's progress will be done by the following means: virtual teaching platform MooVi (all students), classroom attendance (classroom students), virtual classroom in Campus Remoto (telematic students)
Tests	Description
Report of practices, practicum and external practices	Resolution of doubts and individual monitoring in the scheduling, organisation, development and presentation of the practical work (specific subtheme discussed in the seminars) by the students, individually or in small groups. The student's progress will be done by the following means: virtual teaching platform MooVi (all students), classroom attendance (classroom students), virtual classroom in Campus Remoto (telematic students)

Assessment			
	Description	Qualification	Training and Learning Results

Studies excursion	The field trip will be evaluated counting the attendance and the submission of a brief report. The evaluated learning results are: "Analysis and assessment of the concepts learned by the use of the sources and the historical interpretation" and "Critical analysis of the historiographic traditions about controversial or general interest subjects"	10	A3 B6 C18 D7
Presentation	The contents covered in the seminars will be evaluated by means of the presentations/expositions of the students, as lectures about a specific chosen subtheme. We will evaluate the contents and methodology of the presentation, as well as the submission of its written notes. The evaluated learning results are: "Elaboration and presentation, oral and written, of a monographic work, individually or in group, based in the sources and specific bibliographic references"	15	A4 B3 C18 D9
Seminars	The contents covered in the seminars will be evaluated by means of the presentations/expositions of the students, as lectures about a specific chosen subtheme. We will evaluate the contents and methodology of the presentation, as well as the submission of its written notes. The evaluated learning results are: "Elaboration and presentation, oral and written, of a monographic work, individually or in group, based in the sources and specific bibliographic references"	25	A4 B3 C18 D9
Objective questions exam	The contents covered in the professor's lectures and the students' presentations will be evaluated by a written exam with short answers (multiple choice questions). There will be two mid-term exams, besides a final exam in each academic sitting. The evaluated learning results are: "Analysis and assessment of the concepts learned by the use of the sources and the historical interpretation" and "Critical analysis of the historiographic traditions about controversial or general interest subjects"	40	A1 B3 C23 D2 D5
Systematic observation	Active participation in the theoretical and practical classes, both in the on-site and the virtual modality (through the virtual teaching platform MooVi). The evaluated learning results are: "Analysis and assessment of the concepts learned by the use of the sources and the historical interpretation" and "Critical analysis of the historiographic traditions about controversial or general interest subjects"	10	C23 D5 D7

Other comments on the Evaluation

The students who choose the virtual or distance mode can follow the subject through the "Curso Virtual" in the virtual teaching platform Moodle, from the University of Vigo. Here they can access to the necessary materials to acquire the competences and achieve the learning results, both in the theoretical and practical contents. The teaching methodologies and the evaluation activities will be specified, as well as the submission calendar (on-site lesson and distance learning). Activities that require the presence of the student will be replaced by others that allow to achieve the same grade percentage. The individual progress of the student involvement through the ITC will be done by means of the platform tools (involvement, access statistics, fulfil online tests and exercises, etc.). The use of the materials available via Moovi by the students must respect the copyright regulations and those test or exams that "copy in essence the works from others, rendering them as their own" (DLE-RAE) will be graded with a zero (the lowest grade).

All the lectures from the professor and the practical lessons (when possible) will be recorded. The recordings will be available for the students in the platform MooVi, where they can watch them whenever they consider it appropriate.

The student must fulfil the minimum assistance requirements to benefit from the continuous evaluation. Besides they must attend the tests that the professor considers necessary. The attendance to the theoretical and practical lessons will be quantified (10%), either on-site in the classroom or in the virtual recordings of the lessons in MooVi.

To pass the subject (and have a weighted average with the evaluation of the practical exercises) it is necessary to obtain a grade equal or higher than 4 in the exam (mid-term exams or final exam). Besides it is necessary to submit a significant enough part of the practical activities, to obtain a grade equal or higher than 3. The same conditions apply for the second examination sitting.

The evaluation of the field trip (10% in the final grade): the attendance to the trip is enough to pass the activity (5 points). The other half of the grade (5 points) will rely in the submission and evaluation of a review about the visited archaeological site. For those students that do NOT participate in the trip: the submission and evaluation (10 points) of a review about an ON-SITE alternative trip (minimum 2 relevant archaeological sites of their choice)

Beside the continuous evaluation, the general norm for the on-site and virtual students, all the students can opt to be evaluated via a "global evaluation" mode. The choice must be communicated to the professor of the subject within 31 days from the beginning of the term (art 19.4 del *Reglamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado*, de la Universidad de Vigo). The global evaluation test will be done by means of:

- A traditional written exam (short questions + explanation of a topic to choose between two). Weight of a 50% from the total grade. The student must achieve in a grade equal or higher than 4 to be averaged with the practical part.
- Submission of a written bibliographic work about a subject related to Roman or Greek archaeology, agreed with the professor, with a minimum extent of 20 pages and a maximum of 30 pages, including the graphic materials (maps, plans, photos, drawings) inserted in the text, and references. It is mandatory to consult and reference at least 5 specific bibliographic references about the selected site or subject. The weight of the work is a 50% of the final grad. The work must be grade equal or higher than 3 to be averaged with the exam.

The final grade will be the arithmetic mean between the exam and the work. The global evaluation tests will rule both in the ordinary sitting of June and the extraordinary sitting of July.

Sources of information

Basic Bibliography

ZARZALEJOS PRIETO, M.; GUIRAL PELEGRIN, C., **Historia de la cultura material del mundo clásico**, UNED, 2010

GUIRAL PELEGRIN, C.; ZARZALEJOS PRIETO, M., **Arqueología I (Arqueología de Egipto y del Próximo Oriente. Arqueología del Egeo. Arqueología de Grecia)**, UNED, 2005

GUIRAL PELEGRIN, C.; ZARZALEJOS PRIETO, M., **Arqueología I (Arqueología de Roma)**, UNED, 2005

Complementary Bibliography

ADAM, J. P., **La construcción romana. Materiales y técnicas**, 2002

GROS, P., **L 'Architecture romaine du début du IIIe siècle av. J: C. a la fin du Haut Empire I. Les Monuments publics, II. Maisons, palais, villas et tombeaux**, 1996-2001

COPPA, M., **Storia dell'urbanistica : le etta ellenistiche**, 1981

GROS, P.; TORELLI, M., **Storia dell' urbanística: il mondo romano**, 1992

AA.VV., **La ciudad hispanorromana**, 1993

AA.VV., **Hispania: el legado de Roma**, 1999

GARCIA y BELLIDO, A., **Urbanística de las grandes ciudades del mundo antiguo**, 1985

ALVAR, J. (Dir), **Entre Fenicios y visigodos: la historia antigua de la Península Ibérica**, La esfera de los libros, 2008

BENDALA, M., **Tartessos, íberos y celtas. Pueblos, culturas y colonizadores de la Hispania Antigua**, 2004

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Archaeology theory and method/O02G251V01204

Other comments

The students must be subscribed to the platform MooVi and have their profiles edited. In the platform will be included detailed and additional information about the contents and activities of the subject, providing also other types of teaching resources (audiovisual material, documents, links, forums, etc.)

Subject taught by A. Rodríguez and P. Valle , post-doctoral contracts from the UVigo (Margarita Salas fellowship), under the coordination of professor Fermín Pérez Losada and Adolfo Fernández Fernández.